

Kulturni

LIST

O B Č I N E L I Š O Š T A N J

ISSN 1581-8373

9 770158 183733

LETO XXIV
ŠT. 2
27. FEBRUAR 2020

Proslava

Kulturni praznik

Osrednja slovesnost ob prazniku kulture je bila v občini Šoštanj 6. februarja, sooblikovali pa so jo folklorna skupina Oglarji in gostje. Rdeča nit prireditve so bili »Štirje letni časi« v klasični maniri znanih Vivaldijevih koncertov v sozvočju s slovenskim ljudskim izročilom.

Izkazalo se je, da je z glasbo, gibom, petjem in govorom vse mogoče. Na odru šoštanjkega kulturnega doma so se zvrstili moški pevski zbor KUD Ravne pod strokovnim vodstvom Tee Plazl, otroška folklorna skupina OŠ KDK pod vodstvom Mihaele Ovcjak, skupina Lintvar iz Šentjurja, ki jo vodi Anja Lavbič in Kristina Kavčič, Milojka B. Komprij in prej omenjeni Oglarji iz Šoštanja pod vodstvom Bogomirja Brložnika, ki je pripravil program. Poleg v zgodbo povezanih »Štirih letnih časov« je organizator sledil konceptu svečanosti ob prazniku kulture, ki je usmerjena v

lokalno produkcijo in sodelovanje. Svečani govornik, direktor Zavoda za kulturo Šoštanj Kajetan Čop je v svojem govoru spregovoril o kvaliteti življenja. Dejal je:

V teh časih, ko so okoli nas afere in na videz slaba volja, sem iskreno vesel, da se lahko družimo ob dobri glasbi in plesu. Kultura je zelo širok pojem. Ustvarjalnost tudi. Oba pojma sta povezana med seboj, kot štirje letni časi ali rojstvo in smrt. Kot otroci smo bili vsi deležni ustvarjalnosti in igrivosti. Zakaj?

Zato, ker so otroci iskreno in neškodljivo radovedni. Radovednost je temelj ustvarjalnosti in igrivosti. Seveda, če služi ustvarjanju dobrega. Dostikrat se vprašam, zakaj se ljudje ne razumemo? Kaj je tisto, kar nas loči? Se znamo pogovarjati, poslušati in predvsem slišati? Kako sprejemamo drugačnost? Koliko in kako smo iskreni? Človek lahko laže ljudem, sebi ne more. In če smo iskreni sami do sebe, smo tudi do drugih.

Kot otroci smo bili vsi deležni ustvarjalnosti in igrivosti. Zakaj? Zato, ker so otroci iskreno in neškodljivo radovedni. Radovednost je temelj ustvarjalnosti in igrivosti. Seveda, če služi ustvarjanju dobrega. Dostikrat se vprašam, zakaj se ljudje ne razumemo? Kaj je tisto, kar nas loči? Se znamo pogovarjati, poslušati in predvsem slišati? Kako sprejemamo drugačnost? Koliko in kako smo iskreni? Človek lahko laže ljudem, sebi ne more. In če smo iskreni sami do sebe, smo tudi do drugih.

MILOJKA B. KOMPRIJ

Iskrenost se najlaže izraža preko ustvarjalnosti. Preko besede, zvoka, giba, barve ali črte. In otroci to vedo. Pa ne tako kot mi odrasli racionalno, temveč intuitivno. Otroci so z vsem svojim bitjem iskreni!

Misli je v nadaljevanju usmeril v Prešernovo »Zdravljico«, ki jo je označil kot ljubezni in upanja polno: »Žive naj vsi narodi, ki hrepene dočakat dan, da koder sonce hodi, pepir iz sveta bo pregnan ...« Čudovite besede, polne upanja in ljubezni. Mir na zemlji! Mir za vse! Mir v nas in z nami! Če želimo mir v svetu in med ljudmi, moramo imeti najprej mir v sebi. Kako se obnašamo do sebe? Si pustimo, da smo veseli, žalostni ali jezni? Se poslušamo? Se slišimo? Kdo koga vodi v plesu življenja? Mi naš ego ali ego nas?

Zaključne misli je naravnal na razmislek:

Ko se sprejmemo takšne, kot smo, lahko začnemo delati na sebi. Tudi v medsebojnih odnosih potrebujemo sprejemanje. Sočloveka moramo sprejeti z vsem, kar je. To ni samo temelj za uspešno partnersko ljubezen, temveč za vsak medčloveški odnos. Zveni zelo enostavno, mar ne? Pa je res tako? Dejansko je. V trenutku, ko utišamo svoj ego, postane vse jasno in enostavno. Pogovarjajmo in poslušajmo se brez obsojanja.

Ustvarjalnost, igrivost in sprejemanje. Sveta trojica kvalitetnega življenja.

Ustvarjalnost in igrivost ohranjata otroka v nas. Dajeta nam voljo in ljubezen do življenja. Sprejemanje sveta okoli sebe, predvsem soljudi, brez potrebe po spreminjanju tega in teh, napolni naša srca in misel z mirom. Namreč šele takrat se sprijaznimo s tem, kar smo. Moramo se zavedati, da lahko spreminjamo in spremenimo le sebe. Kvaliteta življenja je v naših rokah, glavah in srcih.

K celotni podobi prireditve je prispevala tudi scena na odru. Ikonopisec Alimpije Košarkoski je Zavodu za kulturo podaril portret Franceta Prešerna, Cvetličarna PUP Šoštanj (Mihaela Koradej) pa je postavila cvetlično dekoracijo v barvah štirih letnih časov.

Foto Dušan Dobnik

Foto Dušan Dobnik

Foto Dušan Dobnik

Slovesnost ob 76-letnici smrti Karla Destovnika - Kajuha

Letošnje tradicionalne slovesnosti v spomin na pesnika Kajuha pri spominskem objektu na Žlebničkovi domačiji se je udeležil tudi minister za kulturo mag. Zoran Poznič, ki je v slavnostnem nagovoru izpostavil pomen in tudi aktualnost Kajuheve poezije še danes ter poudaril, da njegova dela ne smejo iti v pozabo.

V uvodnem pozdravu je župan Občine Šoštanj Darko Menih povedal, da občina skrbi, da spomin na šoštanjkega

rojaka Kajuha ne zamre in si prizadeva za ohranitev ter popularizacijo njegove pesniške zapuščine.

Prireditve in tradicionalni že 22. Kajuhov pohod vsako leto organizira Mladi forum SD Šaleške doline, lep

kulturni program pa so pripravili člani KUD Ravne in učenci OŠ Karla Destovnika - Kajuha Šoštanj.

TJAŠA REHAR

Foto arhiv Občine Šoštanj

Pesmi pesniku

Ob 76-letnici smrti pesnika Karla Destovnika - Kajuha je bilo na predvečer izvedeno branje pri spominskem obeležju na Žlebničkovi domačiji v Sentvidu. Tam je ugasnilo srce našega rojaka in

pesnika in njemu v spomin so krajši program pripravili literati Šaleškega literarnega društva Hotenja. Ob tem so položili tudi venec pri spomeniku, prebrana poezija pa je vse prisotne spomnila, da je svoboda neprecenljiva vrednota. Zanj se je ves čas boril tudi padli pesnik. Zavod za kulturo Šoštanj, ki je bil že drugič zapored organizator

dogodka, je med zbrane razdelil zbirko Kajuheve poezije, da so tudi prisotni lahko prebrali njim najljubšo pesem. Brali so Tatjana Vidmar, Andrej Volk, Milojka B. Komprij, Božena Tanšek, Ramiz Velagič in Špela Poles.

MILOJKA B. KOMPRIJ

Foto Špela Poles

Marjanov večer s citrami

Na obletnico rojstva v Velenju že 9 let po smrti znamenitega Kozjančana, ki je Velenju in Sloveniji dolga desetletja pomagal iz pozabe odkrivati lepoto citrarske glasbe, zbiral je stare čitanke, s citrarkami Marjankami obujal ljudsko glasbo ob spremljavi citer, kot fotograf in publicist je obiskal številne kontinente ter ne nazadnje ustvaril tradicionalno srečanje slovenskih citrarjev Prešmentane citre.

Med drugim je bil pred dvema desetletjema ustanovitelj Citrarskega društva Slovenije, za njim ga je nasledil njegov nekdanji ožji sodelavec, drugi predsednik Peter Napret in lansko leto mlada vsestranska glasbenica, citrarka Neli Zidar Kos. Marinšek je bil tudi iskriv publicist in pisatelj 12 avtorskih knjižnih del, kot vodja in direktor Kulturnega centra Ivana Napatnika Velenje pa tudi soustanovitelj sedanjega zavoda Festival Velenje. Prijatelj je z

Astrid Lindgren in prevajal njena dela, v Šaleško dolino pa je skupaj s Festivalom Velenje vdahnil sedaj največji mladinski festival na prostem Pikin festival. V Knjižnici Velenje so lansko leto njemu v čast in spomin postavili prav poseben spominski kotiček, zbirko prvih beril iz kar 140 držav v 165 jezikih in s 1600 različnimi primerki, kar je v Sloveniji, morda celo v svetu edinstvena zbirka.

Ob letošnjem Marjanovem večeru so se ponovno spomnili zanimivega literata, ki je bil po poklicu univerzitetni diplomirani pravnik, a je počel vse drugo, da je le ugajal ljudem in svoji neugnani strasti ter naravi. Preminil je v 70. letu starosti in zapustil Šaleški dolini in naši deželi veliko kulturno-glasbeno dediščino. Sestri Neli in Karmen Zidar Kos ter voditelj in citrar Peter Napret so ob nepogrešljivem sodelovanju citrarske skupine Univerze za tretje življenjsko obdobje Velenje Marjanke pripravili nostalgičen večer, ki se ga je udeležilo zares veliko obiskovalcev in ljubiteljev citrarske glasbe. Ta se ob vsakoletnem festivalu v Velenju ohranja, širi in bogati prav zaradi Marinškove nekdanje »šole« in učenje citer, instrument citre pa že 13 let poučujejo v Glasbeni šoli Frana Koruna Koželjskega v Velenju.

JOŽE MIKLAVC

Citrarke Marjanke se vedno žalujejo za svojim vodjem, njemu v spomin pa citrajo že 9 let. Foto Jože Miklavc

Iz galerije

Srečnolonce

Razstava **Srečnolonce** avtorice **Danijele Lončar**, profesorice razrednega pouka iz **Nazarij**, je razstava svojevrstnih ilustracij za odrasle in otroke. **Srečnolonce** nagovarjajo s sten **Mestne galerije Šoštanj** otroke in vse odrasle, ki so znali ohraniti otroka v sebi. **Odprtje razstave je bilo v sredo, 12. februarja, sodelovale so učence Šoštanskega oddelka Glasbene šole FKK pod mentorstvom Urbana Meže in Jerneje Srebernjak, razstavo pa je uradno odprl direktor Zavoda za kulturo Šoštanj Kajetan Čop.**

Danijela Lončar je ob tem povedala: »Začelo se je ob nekem novem letu, ko sem na listke za darila narisala majhne polonice, ki so imele le eno nalogo, nesti srečo naslovniku. Poimenovala sem jih **Srečnolonce**. Polonice so se čez leto dni preselile na voščilnice, kmalu zatem pa tudi na akvarelni papir in platno. Ta na platnu je prav posebna, ker je bila narejena za hčerko, da se ne bi več bala teme.« Svoj nagovor je zaključila v misli, da je fino, če nikoli zares ne odrastemo, saj le tako ohranimo pravo iskrenost.

Lončarjeva je ilustracijam dodala tudi besedo. Prva knjiga »Srečnolonce in pesmi« je izšla v letu 2018, druga, kjer zaživijo v različnih zgodbah malih šolarjev, pa leta 2019. Šolarji v svojih stiskah in dogodivščinah so avtorici velik navdih.

Anamarija Stibilj Šajn, ki spremlja ustvarjalke že od prve razstave, bila je v domačih Nazarjih, je med drugim zapisala:

Otroškost, ki živi v delih Danijele Lončar, je izražena skozi zrel likovni pristop. (...) Uspelo ji je ustvariti svojstven, arhetipsko izoblikovan in prepričaven figuralni lik Srečnolonce. Prenesla ga je iz naravnega okolja, ga izpeljala iz pikapolonice in ga domišljjsko dopolnila in obogatila s sporočilnostjo vsakdanjih, a pomenljivih življenjskih situacij. Njene Srečnolonce so ljubka, simpatična, izrazno močna in zgovorna bitja. So liki, ki imajo močno identiteto, pa čeprav je njihova artikulacija preprosta. Avtorica jih vodi skozi dinamično variacij in različnih dogajanj. Glave z zvedavimi očmi in z linijo, ki riše široko smejoča usta, pa zavite tipalke so tisti identifikacijski elementi, ki ostajajo, spremljajo pa jih tudi trikotniško zasnovana telesa in linije, ki rišejo dolge noge, obute vedno v prave čevlje – za na ples, sprehod ali za brcanje žoge. Liki so tako rekoč zreducirani na najbolj elementarno, znakovno obliko. Ljubkost njihove fiziognomije in telesnega ustroja se refinirano meša s podobo na znakovnost reducirane telesa, ujetega v preprosto, a premišljeno formo. Ta ostaja prepoznavno določljiva, »žučkasta« (žuželčja), pripadajoča ženskemu in moškemu svetu. Podobe niso le likovno-vizualna predstava, ampak skozi personifikacijski pristop tudi utelešenje najboljših človeških lastnosti: iskrenosti, odprtosti, subtilnosti, srčnosti, ljubeznivosti in tudi obilice notranjega veselja, ki izžareva iz njih samih in se nalezljivo širi na gledalca. Srečnolonce

gledalca vseh starosti vabijo, da bi se z njim pogovoril, poigral ali jih celo nežno stisnil k sebi. (...) Prioritetna konstruktivna vloga pripada risbi. Je jasna, tekoča, eksaktna in hkrati preprosta črna sled, ki artikulira obrise likov in vzpostavlja njihovo poenostavljeno pojavnost. Ploskve med konturnimi sledmi so zapolnjene z barvami naravno posnemajočega spektra, pri tem pa oblike ostajajo na ploskovni ravni. Dela so uresničena v različnih tehnikah.

Kompozicije so uravnotežene in logično izpeljane. V pripovednost so poleg figur vključeni še drugi elementi naravnega okolja, ki njihovo izraznost pojasnjujejo in zaokrožujejo v celoto in predstavljajo avtoričino ljubezen do narave. Ilustrativni pristop, ki se mu je avtorica zapisala, je preprost, ploskoven, reduciran na bistveno in

Foto Nace Serdinšek

Foto Nace Serdinšek

MILOJKA B. KOMPREJ

stiliziran. Zaznamovan je z močnim emocionalnim nabojem, ki pa ne omaja likovne premišljenosti in vsebinske osmišljenosti. Vsak detajl je zgovoren in izrazen, ko pa se ilustracijam pridružijo še besede, se raznolika medija povežeta v (po)polnost. Danijela Lončar pa dokaže, da povsem suvereno prestopi na še eno svoje kreativno področje.

Dogodek je sodil v redni program Zavoda za kulturo, v februar pa so ga umestili zato, ker se v Šoštanju v tem mesecu poklonijo kar dvema velikoma literarne umetnosti – Prešernu in Kajuhu. »Ker razstavo dopolnjujeta dve literarni deli, ki sta tudi na ogled, je bil čas več kot primeren.« je povedala Milojka B. Kompelj, ki je pripravila razstavo. Na ogled bo do 6. marca.

Vila Mayer

priložnostni nagradni
grafični natečaj za odrasle

10 LET PRENOVLJENA VILA MAYER

februar 2020

spoštovane ustvarjalke, spoštovani ustvarjalci

vabimo vas k umetniškemu izražanju ustvarjalnega navdih ob pogledu na stoletno meščansko vilo sredi Šoštanja, ki je bila v celoti prenovljena pred desetimi leti

Vila Mayer, zgrajena kot bivališče družine Mayer z odvetniško pisarno in obdana z nekdanj obsežnim vrtom, je značilen primer meščanske arhitekture s preloma 19. v 20. stoletje. Danes je stavba protokolarni objekt Občine Šoštanj s štirimi stalnimi zbirkami kulturne dediščine. Prenovljena vilo smo slovesno odprli 23. junija 2010. – Po desetih letih si želimo s tem grafičnim natečajem zaznamovati ta do(pre)sežek, predvsem pa izvedeli in izpostaviti, kako vilo kot stavbo vidite in lahko upodobite ustvarjalci (bodisi s ptičje, žabje, pajkove ali kakšne četrte perspektive ...). Zanimajo nas vaši sveži pogledi na našo kulturno dediščino.

(v nadaljevanju uporabljena moška slovnična oblika za ustvarjalce zajema tudi ustvarjalke)

- sodelujete lahko posamezniki, tandemi ali skupine, ki ste dopolnili 18 let, tako, da izpolnjen prijavi obrazec, svojo umetniško grafiko na papirju in grafiko v digitalni obliki oddate do vključno 1. 4. 2020
- kot posameznik lahko sodelujete kot (so)avtor največ treh umetniških grafik, ki morajo ustrezati tehničnim pogojem, navedenim v nadaljevanju
- tri izbrana grafična dela bodo nagrajena, vsako s finančno nagrado v višini 150 € (bruto bruto znesek, ki vključuje vse davke in prispevke, ne glede na število soavtorjev)
- dokončen in zavezujoč izbor nagradjenih del bo pripravila tričlanska žirija
- nagrajena dela bodo razglašena ob odprtju priložnostne razstave na natečaj prispelih grafik, ki bo v Vili Mayer v okviru slovesnosti ob 10. obletnici odprtja prenovljene vile

**odprtje razstave bo maja 2020,
na ogled bo do oktobra 2020**

- s podeljeno finančno nagrado organizator pridobi v last nagrajeno umetniško grafiko
- na natečaj prispelne grafike bodo objavljene na spletni strani vila-mayer.si in profilih Vile Mayer na družbenih omrežjih (FB, IG)
- če bo na natečaj prispelo več kot 15 grafik, bo pripravljen razstaveni katalog v elektronski obliki
- če bo prispelo več kot 30 grafik, si organizator pridržuje pravico do izbora grafik za razstavo in izločitve grafik brez obrazložitve
- razpisuje in organizira Občina Šoštanj, izvedba in pojasnila o natečaju in razstavi daje vila.mayer@sostanj.si

motiv

Vila Mayer kot stavba,

lahko umeščena v okolico,

ali posamezni dekorativni elementi oziroma korpusi zunanjsčine vile

tehnični pogoji

originalni grafični list na tršem papirju

fiksna dimenzija grafičnega lista 29,7 x 29,7 cm (krajša stranica formata A3), grafika znotraj tega je poljubnih dimenzij

poljubna umetniška grafična tehnika (ne tudi foto ali digitalne reprodukcije drugih likovnih vrst)

originalni grafični list naj bo označen s številom odtisnjenih izvodov in z zaporedno številko odnosa, tehniko, v kateri je bila narejena matrica, naslovom grafike, lastnoročnim podpisom avtorja/-ev in letnico natisa

pošiljanje in vračilo grafik

prijavi obrazec (objavljen na vila-mayer.si) in originalni grafični list pošljite po pošti na naslov Občina Šoštanj, Trg svobode 12, 3325 Šoštanj, s pripisom »za grafični natečaj 10 let prenovljena Vila Mayer« ali dostavite osebno v Vilo Mayer, Kajuhova cesta 10, Šoštanj (med odpiralnim časom vile)

originalni grafični list obvezno dostavite v ploščati mapi

skene grafik v digitalni obliki (ločljivost vsaj 300 dpi) pošljite na elektronski naslov vila.mayer@sostanj.si

rok za oddajo je 1. 4. 2020 (velja odtisnjen poštni datum ali dostava v Vilo Mayer do 16. ure)

potrdilo o prejemu grafike vam bomo poslali na elektronski naslov, ki ga boste navedli v prijavi, prav tako vam bomo po elektronski pošti poslali vabilo na razstavo

ob koncu razstave avtorji prevzamete svoja dela v enem tednu po prejemu obvestila o koncu razstave po elektronski pošti

po tem času neprevzeta dela ostanejo v lasti organizatorja natečaja

OBČINA ŠOŠTANJ

Kulturni paberki

Abonma

S predstavo »Kaj pa Leonardo« Gledališča pod kozolcem iz Šmartnega ob Paki je Zavod za kulturo zakoračil v drugo polovico abonmajske sezone 2019/20. Delo Evalda Flisarja je postavljeno v okolje nevrološke klinike dogajanje pa se dotika občutljive teme »norcev«, oziroma kdo je v tej ustanovi še sploh pri pameti.

Foto splet

Spoznamo posamezne vloge, Rebeko, ki pleše, Poševnega, ki hodi poševno, Trzavko, pa človeka psa, Profesorja Carusa, ki napove, da bo 19. januar leta 8715 petek ... Skozi igro se nam odkriva razsežnost moralno-etičnega vprašanja svobode osebnosti, ki jo želi pogoltniti pohlep družbe. In to v vsakem družbenem okolju.

Igralci so odlično opravili svoje delo. Tako je tudi pričakovati, saj je Gledališče pod kozolcem že desetletja znano kot eno najboljših amaterskih gledališč.

Režiserka Andreja Konovšek je odlično izbrala igralce za posamezne vloge. Prav vsak je znal iz svoje potegniti bistvo in jo nadgraditi z lastnim igralskim izrazom. Seveda blestijo posamezniki, glavne vloge oziroma glavni protagonisti, a celoto na odru, ki prepriča gledalca o tragikomičnosti življenj, ki se postavljajo nad druga, in usod, ki so lahko v trenutku usode slehernega v dvorani, sestavljajo prav vsi. Na šoštanjskem odru so nas prepričali Tomaž Potočnik, Jana Lukek, Petra Mogel, Mija Žerjav, Matej Obu, Robi Crnjac, Polona Goršek, Miha Matek, Mateja Potočnik, Bojan Lukek, Eva Ivanovič, Lija Modrijan in Jože Robida (regijski nagradenec za glavno moško vlogo), ki je preprosto bil to, kar je igral. Njegov Martin, nekoč trgovec, zdaj po domače norec se je z igro Jožeta Robida srhljivo približal realnosti. Kaj pa Leonardo? In končno ... kaj pa jaz?

Zavod za kulturo se zahvaljuje vsem gledališčem, ki soustvarjajo uspešno abonmajske sezone, odlični publiko in v januarju še Kmetijski zadruzi Šoštanj za napitnico ob novem letu. Ta je bila namesto kozarčka z jabolkom.

MILOJKA B. KOMPREJ

Kako ukrasti milijon?

Kulturno društvo Gorenje je v februar zakoračilo z gledališkim delom po priredbi Raya Cooneyja »Denar z neba«, ki ga je režiral Franc Fužir. Prva uprizoritev je bila v petek, 31. januarja, sledili sta ji dve ponovitvi.

Foto Milojka B. Komprij

Nastopajoči so zadovoljni nad odzivom, dvorana je bila trikrat polna, glasen aplavz in nasmejeni obrazi pa so za vsakega nastopajočega največje plačilo. In poplačilo, kajti vidno je bilo, da so prav vsi člani tega društva, še posebej pa glavni akterji na odru, v uprizoritev vložili veliko energije.

Največ zagotovo režiser in hkrati tudi glavni igralec Franc Fužir, ki je igro angleškega avtorja Raya

Cooneyja »Denar z neba« (»Funny money«) že nekaj let nosil v srcu. Svojo željo je uresničil ob osebno pomembnem jubileju, 50-letnici gledališkega ustvarjanja. Delo je priredil za slovensko okolje, namesto v obrobje Londona je protagonist postavil na obrobje Ljubljane (lahko bi jih tudi kar v domačo vas Gorenje) in jim dal slovenska imena. Glavno vlogo Jožka Pišeka je zelo dobro upodobil kar sam. Tudi ostali igralci so zaživel svoje like in jih zelo dobro vodili iz zagate v zagato, tako da je publika resnično uživala. Drago Tamše, predsednik in tudi sicer duša društva, ki je odigral narednika Bavčurja, se je ob koncu predstave tudi zahvalil za pomoč nekaterim podpornikom, kot so Občina Šmartno ob Paki, Cementni izdelki Polak, Pekarna Brglez in drugi, predvsem pa članom društva in družinam, ki so jih pogrešale marsikateri večer, ki so ga preživeli na vajah. »V zadnjem tednu prav vsak dan,« je povedal in čestital kulturnikom ob prihajajočem prazniku.

V najrazličnejših vlogah so nasmejali še Ana Boršnak, Pavel Fužir, Vojko Trebižan, Damijan Rožič, Miran Dobravc, luč in zvok sta bila delo Branka Koljška, za tekoči tekst sta skrbeli Dragica Verbič in Breda Tamše, plakat pa je oblikovala Polonca Kladnik.

Se spleča ukrasti milijon? Pridite in pogledjte eno izmed prihodnjih uprizoritev, skupina je odprta za gostovanja.

MILOJKA B. KOMPREJ

Občni zbor Zarje

Občni zbor Pihalnega orkestra Zarja Šoštanj je potekal 14. februarja v Ravnah pri Šoštanju, otvorili so ga mladi pihalci in trobilci, ki so uprizorili pravi koncert. Zbor je potekal pod vodstvom delovnega predsednika in hkrati podpredsednika godbe Franca Krevzla.

Uvodoma je zbrane pozdravil Srečko Potočnik, ki je dejal: »Sedemnajsto leto vas pozdravljam z mesta predsednika.« Častni naziv si zagotovo zelo zasluži, saj je skupaj s podpredsednikom uspešen organizator in tisti, ki poskrbi, da se godbeniki lahko nemoteno posvečajo igranju in jih ne pestijo organizacijske in finančne skrbi. Potočnik je v svojem poročilu, ki ga je podal v dobri maniri natančnega pregleda dela orkestra skozi vse leto, izpostavil nekatere pomembnejše dogodke. Med njimi je gotovo selitev v nove prostore glasbene šole, ki so po njegovih besedah najlepši. V njih bo orkester lahko deloval svojemu nivoju primerno. Kritičen pa je bil do udeležbe posameznikov na vajah, saj odsotnost z vaj pomeni dodatno delo celemu orkestru. Tudi odnos do uniforme je pomemben, ravno tako ravnanje z instrumenti. A hkrati je tudi pohvalil, saj je bilo lansko leto naporno in delovno. Omenil je izvedbo letošnjega koncerta, ki je doživel lep uspeh, in se zahvalil tudi partnerkam nekaterih članov, ki so pripomogle k temu. Gostovali so v Slavoniji in izvedli čedalje bolj priljubljen tabor mladih godbenikov. Ogromno so vadili, nekaj instrumentov je šlo v popravilo in se predvsem odlično odrezali na mednarodnem tekmovanju pihalnih orkestror v Krškem. Zlata s pohvalo je priromala v Šoštanj. »Verjetno bo prišel kdaj tudi čas, ko ne bomo zmagovali in tudi na to moramo biti pripravljani,« je bil realen. Velik

up nadaljevanja tradicije so mladi, ki pa so še boljši v sinergiji s starejšimi. Nekatere posameznike je predsednik posebej pohvalil. Rudija Rožiča, Janeza Atelška, Adrijana Šlutej, Petra Obšteterja pa blagajnika Rafaela Dreva in tudi gospodarja orkestra Zvoneta Ledineka, ki je v nadaljevanju podal poročilo o bogati arhivi skladb. Kar 1100 različnih komadov je v popisu, Potočnik se je posebej zahvalil prisotnemu županu Občine Šoštanj Darku Menihu in tudi podžupanu Viktorju Drevu za izkazan posluš. V orkestru je registriranih 149 članov, letos so medse sprejeli sedem mladih. Žal bo treba prevetriti članstvo, nekateri so samo na papirju. Letos praznuje godba 95-letnico delovanja, svečani koncert bo meseca maja v Kulturnem domu Šoštanj. Omenil je še odlično sodelovanje z glasbeno šolo, učenci iz Velenja in Šoštanja so velik doprinos in hkrati up orkestra. Umetniški vodja in dirigent Miran Šumečnik, ki je prevzel besedo za Potočnikom, se je v prvi vrsti zahvalil vsem članom, upravnemu odboru, županu in pohvalil svoja namestnika Davida Jana in Gašperja Obšteterja. Izrazil je veselje nad tem, da lahko vodi tako kvaliteten sestav, in upa, da bo lahko vedno dal možnost mladim solistom. Izpostavil je brata Poprijan in še nekatere soliste. V orkestru vlada

Foto Dušan Dobnik

Ravne niso ravne

Številčna udeležba, dobra energija, bogata vsebina in še kaj bi lahko pripisali občnemu zboru KUD Ravne, ki je potekal v prostorih REKS-a 25. januarja. Društvo, ki pod svojim okriljem združuje kar deset sekcij, je tudi sicer prepoznavno in številčno.

Kar 96 članov šteje, od tega jih je bila na zboru dobra polovica. Po uvodnem kulturnem vložku MoPZ KUD Ravne in mladih harmonikarjev je predsednik društva Marko Potočnik pozdravil prisotne in formiral delovno predsedstvo, ki mu je predsedovala Katja Melavc. Sledila so poročila upravnega odbora, to je predsednika, blagajnika, nadzornega odbora, in poročila posameznih sekcij. Potočnik je izčrpno podal svoje poročilo, ki je zajemalo bogato bero dejavnosti društva, med katerimi je izpostavil projekt »Tu smo doma«. Prav ta je lani zaznamoval dogajanje v društvu, saj se niso predstavile samo Ravne, temveč so gostili pevko Majo Oderlap in zmagovalko MMS Tinkaro Kovač, s katero pripravljajo projekt tudi letos. Poleg prireditve, biltena in video zapisa so ponosni, da jim je vse skupaj uspelo izvesti z minimalnimi stroški. To je bilo razvidno iz poročila blagajničarke Mateje Bolha. Nadzorni odbor, ki mu predseduje Peter Obšteter, je pohvalil delo in vodenje. Poročila posameznih sekcij so se dopolnjevala. Ivan Toplišek, vodja pevskega zbora, je izpostavil, da je ta sekcija

najštevilčnejša, Špela Obšteter vodi vokalni sestav Planike, Nina Krt, ki dela z otroki, je navedla nekaj dejavnosti, poročila Ravenske mladine Urške Jazbec in Aljaža Ovcjaka pa je bilo razigrano, kot je to pripisati mladini. V okviru KUD-a delujejo dramska sekcija (Andraž Sovič), plehmuzika (Matic Rihtar), recitatorska skupina (Špela Sovič), harmonikarska sekcija (Urška Jazbec), poročal je tudi koordinator za izvajanje športnih aktivnosti Jernej Gregorc, Ivan Stvarnik vodja Ravenskih štrajharjev pa si želi novih moči. Njihove so trenutno zelo slabe.

V plan so si zadali vrsto aktivnosti, med drugim bodo letos spet izvedli večji projekt »Lepo je biti skupaj«, ki bo nadaljevanje sodelovanja s Tinkaro Kovač. Pridnanje sta prejela Valentina Sovič in Rok Bačovnik, slednji za odlične fotografije in film. Upravni odbor

Foto Rok Bačovnik

prava energija, zahvalil se je vsem, ki »ga včasih prenašajo, ko je slabe volje«. Najbrž ga ni, ki ne bi vedel, da imajo vrhunskega dirigenta in da enako pričakuje to tudi od članov. Prav Šumečnik je tisti, ki je orkester pripeljal do nivoja odličnosti.

Občni zbor je popestrilo darilo, s katerim je vse pesenitelj Franc Krevzel, saj je potekal ravno na valentinovo. Razdelili so tudi pohvale nekaterim vestnim članom. Orkester je začrtal plan za letošnje leto, ki se bo vrtil okoli praznovanja visokega jubileja in še naprej doseganju odličnih rezultatov. Občni izbor so pozdravili nekateri gostje, med njimi Kajetan Čop, direktor Zavoda za kulturo, s katerim orkester lepo sodeluje, župan Občine Šoštanj Darko Menih pa se jim je zahvalil za doprinos k ugledu Šoštanja in jim obljubil nadaljnje dobro sodelovanje.

Pa še nekaj iz konteksta zbora. Pihalni orkester Zarja je skozi vsa obdobja prepoznaven in spoštovan sestav. Poznajo ga povsod po Sloveniji, izjemno dobro je sprejet tudi izven meja domovine. Za tak uspeh je potrebno trdo in strokovno delo, predanost in znanje. In mnogo discipline, tako osebne kot celega sestava.

MILOJKA B. KOMPREJ

bo razširjen z novo članico Amadejo Sovič, kar so člani z veseljem potrdili. Samo v statut je še treba vnesti popravke, kar bo vestni predsednik društva skupaj z odborom zagotovo postoril.

Občni zbor so pozdravili predsednik krajevne skupnosti Ravne Jože Sovič in številni drugi gostje, med njimi predsednik upokojencev Ravne Brako Drev, direktor Zavoda za kulturo Kajetan Čop in predsednica sveta ZKS Milojka B. Komprij.

Ravne so bile že od nekdaj kulturno bogate. Videti je, da se dobra tradicija nadaljuje in nadgrajuje. Članstvo je generacijsko pisano, predsednik Potočnik pa se zdi pravi človek, ki bo ta kolaž primerno barval še naprej.

Življenje piše zgodbe

»Le to vem, da nekoč boste vsi z menoj«

Marjan Karlovčec

Prav želela sem si napisati udaren in zanimiv uvod k portretu Marjana Karlovčeca iz Topolšice! Tak, da bi že prvo sekundo pritegnil bralce. Pa sem se zapletla že pri tem, iz katerega konca ga naj najprej razkrijem.

Marjanova mama Foto osebni arhiv

Poroka Marjanovih staršev, Marjan je bil star tri leta.

Foto osebni arhiv

Iz njegove preteklosti, družinskega drevesa, ki ga je raziskal tja do leta 1820, ali iz njegove sedanjosti, ki jo živi kot mož in oče, predan planinec, funkcionar, vodnik PZS A, B, D, in G kategorije, pobudnik in organizator zanimivih projektov. Ali nekeje vmes, ko se je še podil po Topolšici, zorel v Mariboru in je njegovo mlado življenje usmerjal šport? Kako ga najbolje predstaviti, da ne bo razumljen samo bralcu, temveč da bo predvsem prepoznan kot on, Marjan Karlovčec – Kara?

Kot ste ugotovili, mi ni uspelo, zato bom njegovo zgodbo predstavila tako, kot jo je pripovedoval. Malo tega, malo onega in veliko vsega. Pred leti, ko je bil predstavljen kot zanimiv gost v Centru Zimzelen se je avtorici zapisa posrečil naslov: »Življenje je en velik krog«. Res je. Velik, velik krog in vsi lovimo ravnotežje na tej krožnici življenja. Včasih nam uspeva bolj, včasih manj, včasih zdrsnemo, obvisimo, se znova ujamemo. Kaj nam pomaga? Vsakemu kaj drugega, zagotovo. In kaj pomaga Marjanu?

Dobila sva se v hotelu Vesna v Topolšici, »da se malo pomeniva«. Na videz se poznavata že dolgo. Pred letom ali dvema sem na njegovo pobudo pisala o pohodu po Šiljevih vlakih na Smrekovec, katerega iniciator in soorganizator je od leta 2010. Že takrat sem zaznala pri njem veliko lastnosti, ki jih cenim pri ljudeh. Organiziranost, predanost, skromnost, veselje, dobre ideje ... Na pohodu čez Lom, ki sva se ga z možem udeležila drugega januarja letos, je sodeloval kot vodnik in soorganizator. Opazovala sem ga, kako je spremljal skupino, ki se je premikala skozi mlado noč. Teren je bil raznolik, ponekod položen, mestoma bolj strm, a razmeroma varen. Prešinilo me je, kako se mu je spremenila energija. Drža telesa, izraz na obrazu, gibi. Vse je izžarevalo neko gotovost, veselje, a hkrati odgovornost. Sproščenost je zamenjala budnost. Naglavna svetilka, ki jo je nosil, je kar naprej potovala od repa do glave kolone in nazaj. Odkrito rečeno, se kaj več, kot pa da bi se kdo skoraj spotaknil, ni moglo zgoditi, a nas je vseeno opominjal k pazljivosti.

Intervju ponavljamo zaradi napake, za katero se iskreno opravičujemo.

MILOJKA B. KOMPREJ

Pradedek Martin Koren sedi desno, levo stoji stara mama Terezija Drev. Foto osebni arhiv

Stari ata Anza Foto osebni arhiv

Počakam ga v avli hotela, in ko pohvalim lep januarski dan, mi navrže: »Ravno včeraj sem opravil eno turo s smučmi, na Peco iz Avstrije. Nisem šel zato, da bi šel do vrha, ampak da vidim, do kam pridem. Pa sem prišel,« pove, vesel tudi zato, ker je premagal bolečino v desni rami. Nisva ravno listala njegovega zdravstvenega kartona, a znano je, da mu je v preteklosti zdravje postavilo pravila življenja in če jih ne bi osvojil, bi bila lahko zadnja izkušnja, ki jo je doživel konec lanskega leta, usodna. Pogovor steče.

DRUŽINSKO DREVO

»Imam trdožive gene,« pravi in se ozreva v preteklost. Očitno je kombinacija prednikov po starem očetu, ki je imel korenine v Mozirju, in po stari mami iz Topolšice ter tudi po očetu iz sv. Martina na Muri, uspešna. Pove, da je bila stara mama Jesenkova, skupaj z možem Anzom je podedovala del Jesenkovega grunta, tam je zdaj doma tudi Marjan. »Na Zeplovem hribu,« pove, »zato tudi meni pravijo Zeplov Marjan.« In je ponosen na starega atija, Zeplova Anza, saj je veljal v okolici kot mojster za vse.

Ni je bilo stvari, ki je ne bi spravljal v red. »Tudi ljudi,« pravi. Če so se kje stekli, menda niso poklicali policije, ampak Anza, ker je znal biti zelo hud. Marjan ga še sedaj zelo spoštuje, saj je bil tudi partizan. Ko so ga Nemci ujeli, je pristal v taborišču Dachau. Ob vrnitvi domov ga niso prepoznali, saj je imel samo 38 kg. Prišel je peš iz Maribora, kamor so taboriščnike pripeljali osvoboditelji. »Taborišče ga je naučilo preživetja.«

In se ob tem vrneva še na sorodnike po stari mami. »Moj pradedek, oče stare mame, je imel pet bratov rojenih tam od 1875 do 1891.« Vsi so bili že za časa Avstro-Ogrske izučeni zidarji in uspešni možje. Andrej je imel sina, ki je postal jezuit v Rimu, govoril je sedem jezikov in imel tri doktorate, Anton je prevzel Zagorški grunt, Jože, ki je na ruski fronti izgubil prste na nogah, pa se je zaposlil za pisarja pri župniku in bil vodja hranilnice in posojilnice v Šoštanj. Najstarejši Martin, ki je bil tudi oče Marjanove stare mame Terezije, je prevzel domačijo. Marjan pa se z nasmehom spominja tudi Franca, ki je uspel v Ameriki. Njegov sin je bil župnik v Milwaukeeju. Ko je nekoč prišel na obisk, je Marjana v angleščini vprašal po imenu in ta mu je v angleščini tudi odgovoril. Zato je dobil en dolar!

POTEM PA PRIDE FRANC IZ MEDŽIMURJA

»Stari ata je bil zaposlen v Bolnici Topolšica kot ključavničar pa tudi strasten lovec je bil,« se spominja; da sta s starim očetom uganila marsikatero lovsko. Z ženo Terezijo sta imela dve hčeri, Pavlo in Vido, Marjanovo mamo. Ta je leta 1955 spoznala Marjanovega očeta Franca iz sv. Martina na Muri, ki je prišel graditi termoelektrarno v Šoštanj. Oče je bil zelo priden. Kaj kmalu je na mestu stare Jesenove kočice stala nova, nekdanja hiša pa je postala hlev. »Spomladi leta 1956 je začel graditi, jeseni smo se že selili vanjo,« je ponosen Marjan, ki je bil tega leta decembra rojen v novi hiši. A glej ga, šment, ata je šel nato na službenje vojaškega roka, zato sta se z mamo poročila šele tri leta po Marjanovem rojstvu. In so ob tem kar pozabili dati Marjanu nov priimek, tako da se je do 18 leta pisal po mami, in sicer Drev. Mogoče je bil tudi zato ljubljeneček starega očeta.

Je pa bil Marjanov oče dostojen Anzov zet. Napreden in iznajdljiv, uspešen v službi, saj je bil delovodja. V Topolšici v šestdesetih letih ni bilo vodovoda, hiše so imele svoja zajetja, za živino so zbirali deževnico. Oče je iskal po bregovih studence in našel primerne na sosednem bregu. Sosedje najprej niso verjeli, da lahko teče voda po hribu navzgor. Ko pa so pri Zeplovih dobili vodo, so tudi sosedje pohiteli z napeljavo.

KAJ PA MARJAN?

Spomnim ga, da delava intervju z njim, da je čas, da še pove kaj o sebi. Pa pripomni, da pravzaprav pripoveduje o sebi, kajti njegovi predniki, starši in tudi okoliže so ga izoblikovali. »Tudi jaz sem bil organizator pri napeljavi vodovoda v Topolšici. Najprej smo leta 1977 zgradili rezervoar za pitno vodo za naš zaselek, nato pa sem bil član gradbenega odbora Vodovod Grmov vrh.« Trasa vodovoda za Šoštanj je šla namreč iz glavnega rezervoarja Šaleške doline po zemljiščih topolških kmetov, in bi bilo res smešno, da si ne bi v Topolšici zgradili prepotrebne sodobnega vodovoda. In so ga, večino del so opravili udarniško. To je bilo leta 1986. »Takrat sem bil že poročen, srečno,« doda in se nasmeji. Ja, z Dragico sva se poročila jeseni leta 1979.

Nogometaši mladinci NK Usnjar, trener Kostanjšek, Marjan je tretji z leve.

Foto osebni arhiv

KARO V GOL

Vprašam ga po njegovi ljubezni do gora. Pravi, da sta bila še prej nogomet in rokomet. Potem pripomni, da se je isti čas, ko je bil leta 1968 vratar za mali nogomet v Topolšici, vpisal v Planinsko društvo Šoštanj. Kot nogometaš je bil uspešen vratar pri NK Usnjar (mladinci), vzporedno pa je bil v Mariboru, potem ko je šel tja v srednjo šolo, vratar pri Rokometnem klubu ŠAKC Maribor. »Na rokometni klub imam lepe spomine. Takrat je bila naša domovina še Jugoslavija in s klubom, ki je bil zelo uspešen v Podravski ligi, smo jo prečesali po dolgem in počez.« Šport mu je vedno veliko pomenil, njegov ata je znal biti tudi strog, kadar je bil Marjan svojeglav. To pa je bil velikokrat. »Enkrat mi je skoraj prepovedal iti s klubom »ŠAKC« na rokometni turnir v Banja Luko. Nato se je menda le premislil. Ker sem odšel od doma nazaj v šolo v Maribor brez pozdrava, je sestra Zora, ki je tri leta mlajša od mene, prinesla za menoj na avtobus športno opremo in atovo sporočilo, da lahko grem. Najbrž bi šel tudi brez njegovega dovoljenja.« Šport, od nogometa, smučanja, namiznega tenisa, tenisa ... do seveda planinarjenja, mu je bil in mu je še način življenja.

Tako kot ga je zaznamoval šport, ga je tudi nadimek »Kara«. »Naj povem, zakaj so me začeli klicati tako. Moj priimek je malo prezapleten in predolg, pa še nekaj Madžarskega je vmes po očetu iz Medžimurja. Ko pa so me ljudje, prijatelji v голу, gledali, so videli suhljatega golmana z dokaj (v karo) krivimi nogami, ki je branil vse, le med nogami mu je bilo moč dati gol,« pove in ni nič jezen zaradi tega. Zanima me, če se še spomni tekem, soigralcev, morebiti golov, ki jih je prejel.

»Za vedno mi bo ostal v spominu rokometni turnir vrstnikov, ki je potekal od 27. aprila (dan OF) do 1. maja leta 1975, saj sva si v roku segla in se v vsak svoj gol postavila z Abasom Arslanagičem, golmanom Borca iz Banja Luke, pozneje slovitim vratarjem »naše« jugoslovanske rokometne reprezentance. Od večjih vtisov in spominov ne gre prezreti tudi »Srečanja emajlirceve Jugoslavije«. To so bila športna srečanja vseh velikih firm, ki so se ukvarjala z emajlom. Omenim naj še turnirja v Vranju (Srbija). Takrat sem branil v malem nogometu za tovarno Gorenje. Bili smo res močni, saj smo imeli v ekipi kar nekaj igralcev iz NK Rudar: Kikič, Miljkovič, Džurovič, Hudarin, Vizovišek, Kovačič, Carli, Kurnik itd. V osemdesetih letih sem

Marjan z ekipo judoistov

Foto osebni arhiv

Žena Dragica, sin Sandi, Marjan in hči Kaja

Foto osebni arhiv

nato pristal v ekipi kluba malega nogometa v Pesju, s katero smo osvojili drugo mesto na republiškem prvenstvu, ki se je odvijalo v Žalcu.«

LJUBEZEN IN »BICIKL«

Vrneva se nazaj, na Zeplov hrib, kjer živita z ženo Dragico, ki jo je spoznal v tovarni Gorenje, a izhaja tako kot on iz lepega Medžimurja. Ob tem se spomni, kako je kot majhen potoval z družino v očetove kraje. Ko mi opiše njihovo pot, se ne morem nehati smejati. Škoda res, da ni tega kdo posnel. Pripomnim, da so bila takšna potovanja nekaj običajnega. (Tudi mene je mama vozila na balanci in ko sem enkrat nogo, ki mi je otrpnila od dolge vožnje, približala kolesu ... Zadnjica me potem ni bolela samo zaradi padca). Marjanov oče ni imel drugega prevoznega sredstva kot kolo (kmalu nato je kupil motor DKW 125 ccm) in ko je bil Marjan v 5. razredu osnovne šole se avto, so del poti opravili s kolesom, del pa z vlakom. V Topolšici so sedli na kolo. Ata je gonil, Marjan je sedel na balanci v otroškem sedežu, mama pa zadaj na »paket tregarju«. Ampak ni samo sedela. V rokah je držala lesen otroški voziček, v katerem je bila sestra Zora, na njej pa je bila naložena še prtljaga, ki jo je družina potrebovala za tri ali štiri dni potovanja. In »hajd« po makadamu do železniške postaje v Šoštanj. Od tam z vlakom do Pragerskega, kjer so presedli. Kolo je potovalo na vlaku z njimi, kajti iz Murskega Središča preko Hotize do sv. Martina so ga spet potrebovali. In je bil Marjan spet na balanci, mama pa s sestro na prtljajniku. Kot rečeno je bilo kasneje, ko je imel oče motor, lažje. Pa tudi sicer se Marjan spomni, da mu je oče kupil veliko športne opreme, pravo nogometno žogo, smuči ... torej je najbrž dobro zaslužil. Sploh, ker je še dodatno delal. In se ob tem spet nasmeji ob anekdoti, kako je pomagal atu graditi hišo v Šoštanju. Mešal mu je beton, hkrati pa bi moral braniti na nogometni tekmi v Topolšici. Marjan je namešal očetu več veder betona za estrih, ki ga je takrat polagal, stekel v Topolšico, odigral tekmo (brez prejetega zadetka) in stekel nazaj v Šoštanj. Oče menda sploh ni opazil, da ga ni bilo, ker še ni porabil vsega betona. Baj je, da je bila mama velik zaveznik, saj je ves ta čas očeta tudi

motila in zadrževala pri delu. Ker žal očeta Franca od februarja leta 2000 ni več, da bi ga vprašala, če res ni opazil njegove odsotnosti ali pa je fantu pustil veselje, moramo verjeti Marjanovi zgodbi.

ŠOLA JE ŠALA

Spomini na mladost v Topolšici so povezani s šolo, kamor je rad hodil, prva štiri leta ga je učila Ivanka Menih, mama prvega župana Občine Šoštanj Bogdana Meniha in zdajšnjega župana Darka Meniha. Bil je spreten pri več predmetih. Spomini na mladost v Topolšici so povezani tudi s prijatelji in sošolci, še zdaj jih ima pred očmi, kratkohačnike. »Marjan Britovšek, Zdravko Koren, razborski otroci, Venišniki iz grabna, to so sosedje in potem moji nogometaši: Jani, Eda, Druks, Grafj, Bobo, Janko, Branč, Stanč, Mozak, Menči, Miri itd.« Ja, marsikatero so ušpičili pa tudi ribe in raki v potoku niso bili varni pred njimi. Prehod v 5. razred šole v Šoštanju ni bil prehud. Zaradi športa si je takoj pridobil priljubljenost, bil je res dober vratar. A to ga ni obvarovalo pred kakšno zaušnico učiteljev (ja, včasih so učitelji lahko celo udarili, zdaj še glasu ne smejo povzdigniti), kadar so bile vragolije le prehude. Predanost športu ga žal ni obvarovala tudi pred poškodbami, te so se nabirale in zato je počasi opuščal žogo in se bolj posvečal planinam.

DELO JE DELO

V Mariboru se je izučil za avtomehanika, zaposlil se je v servisu Gorenje leta 1975 ob delu pa dokončal še strojno tehnično in trgovsko šolo. »Leta 1986, ko sem začel z novogradnjo hiše, sem se zaposlil v Bolnici Topolšica, nato pa od leta 1989 delal kot samostojni podjetnik za popravilo male kmetijske mehanizacije. Pogodbeni servis sem opravljal za tovarno Muta in še zadnjih 10 let za Stihl.« Leta 2011 se je upokojil zaradi bolezni.

GORE

»Oh, zgodb iz planin je pa preveč,« pravi in za šalo pove tisto, ko mu je zgorel čevelj v bivaku na Okrešlju. V dolino je bilo potem treba s pol čevlja in po snegu. Pa menda ni bilo nič hudo, saj je imel s sabo svojo ljubezen.

Vseeno se skoraj zasanja, ko pove: »Hribi in gore vzemajo v meni in v moji duši prav posebno mesto. Gore in gibanje po vršacih v meni delujejo kot zdravilo. Tudi dobesedno, saj je zaradi enormnih količin maščob v krvi in zaradi alergije na statine le veliko gibanja tisto, s katerim lahko pokurim to maščobo. Tako sem se v devetdesetih letih, ko sem ostali šport obesil na klin, povsem posvetil hribolazništvu.«

BOGASTVO ŽIVLJENJA

Leta 1999 je šel na izobraževanje in postal vodnik PZ Slovenije. Veliko literature je bilo treba predelati, tudi obdelati in se naučiti veliko prakse in vaj na terenu. Po dvajsetih letih vodništva ugotavlja, da je zelo bogat. »Bogatega so me naredile gore, bogatega so me naredili prijatelji, sopotniki in udeleženci na turah v vseh teh dolgih letih.« Bogat je zaradi življenjskih izkušenj, ki jih je pridobil na zelo zelo zahtevnih poteh. Vedno je našel izhod in najbrž ne bo nikoli razumel, kako deluje veselje, da ga je nekoč postavilo ob pravem času na pravo mesto. »Ujel sem štiriletnega otroka, ki je padel v steni, s tem, da sem se »zaletel« proti njemu, ga z desnico prijel, z levico pa prijel jeklenico zadnji hip, da nisva oba padla v globino.« Pomagal je tudi gospe, ki jo je dohitel na vrhu Skute. »Predlagal sem ji, naj sestopa z mano, da jo bom na določenem mestu, kjer je bil še sneg, zaradi varnosti navezal (na zelo zahtevne ture vedno nosim 20 m štrika s seboj). Ni nasprotovala. A glej, ravno na tistem mestu, ki sem ji ga omenil, je gospa res zdrsnila v globino. Pod njo je bilo 200 m globine do malih podov. A ker je bila navezana ...« Še danes sta velika prijatelja in se kdaj pa kdaj pokličeta. »Tudi leta 2006 se je v Dolomitih odigrala velika drama in to pred očmi mojih največjih prijateljev.« Skupaj so naskakovali »Piz Boe (3152 m).« Moj še vedno dragi prijatelj zobozdravnik Drago je doživel srčni zastoj. Bil sem z drugo skupino, ki je že izplezala s ferate Trdentina. Nemir v meni me je pregnal, da sem šel na pomoč počasnejši skupini z namenom, da jim nosim nahrbtnike. Ko sem prihitel na kraj, kjer so bili vsi na kupu, sem ugotovil, da so bili vsi okoli Draga, Darko pa ga je oživljal. Prosil sem ga, če lahko jaz nadaljujem z oživljanjem, saj smo nedolgo tega na vodniških izobraževanjih to vadili. Po 25 minutah je prišel helikopter. Ko sta se zdravnik in reševalec

Standardna oprema

Foto osebni arhiv

spustila po zajli na ozko stezico in opravila strokovni prevzem, mi je zdravnik podal roko in rekel: Good job.« Dragu so že naslednji dan v bolnici Bolzano vstavili pet bypasov. Še danes mi popravlja zobe.« Marjan to pripoveduje, kot da je to nekaj vsakdanjega, zato mi je še bolj jasno, zakaj ga imajo planinci in prijatelji ne samo radi, temveč ga res spoštujejo. Ker še nisem bila na Triglavu, ga malo vprašam o osvojenih vrhovih. Čeprav oba veva, kaj pri tem šteje.

GORE IN GORE

»Veliko vrhov sem osvojil, nekatere tudi po večkrat na leto. Bil sem tudi po petkrat na leto na Triglavu, tudi pozimi.« Večkrat je preplezal »Slovensko smer«, sam ali z udeleženci. Velikokrat smučal s Kredarice v Krmo, obiskal Jalovec poleti, Jalovski ozebnik presmučal pozimi. Prehodil in preplezal vse Karavanke. Letno in turno smučal. Zelo rad ima Savinjske Alpe, še posebej turno smuko z Rinke čez Turški žleb, pa Savinjsko sedlo. Reden gost, tako kot jaz, je na Gori Oljki, Peci, Menini, Smrekovcu, Uršlji gori. Tudi tujina ga pozna. Na Grossglocknerju (3798 m) je bil osemkrat. »Na Grossglocknerju sem preplezal južno steno Studellgrat. Večkrat sem bil na Grossvegedigerju, na Hochalmspitze in Hafner. V Italiji sem osvojil Montaż, Piz Boe, velikopotezna je bila Monte Rosa (akcija 4 x 4000 m), ki ima kar sedem glavnih vrhov, najmanjši meri 4215 m.« Piramide Vicente in 4643 m visok Dufourspitze – vseh sedem je preplezal v treh dneh z 12 udeleženci. Pomagal je kot vodnik PD Celje pri osvojitvi najvišje gore, ki leži v Švici, DOM na 4554 m. »Tudi v Tatrah na Slovaškem smo veliko prehodili, nazadnje lani z 48 udeleženci. Vsako leto se nam pri planinarjenju po Hrvaških otokih pridruži tudi po 100 do največ 139 udeležencev. Za vse poskrbimo, imamo se odlično.«

NAZIVI

Z leti članstva, tečajev, izkušenj in izobraževanj so prišle tudi funkcije. Ker vedno vidi nekoliko dlje in ker ima vedno okoli sebe somišljenike, je bil leta 1993 med soustanovitelji planinske sekcije Topolšica, ki je priključena PD Velenje, kjer je član od leta 1991. V roke mi potisne knjižico, Plan izletov za leto 2020. V njej predsednica PD Velenje Alenka Es nagovarja

Sandi in Kaja sta rada hodila z atijem.

Foto osebni arhiv

Marjan je dobil pred leti priznanje župana, tokrat pa mu je on dal majico.

Foto osebni arhiv

svoje člane in somišljenike, v njej je mnogo koristnih podatkov in planiranih izletov za šest strani. Pa naj še kdo reče, da društva ne živijo in da ni več kolektivnega duha! Mnoge poti, ki jih bodo prehodili planinci, bo vodil prav Marjan Karlovčec, ki je posebej ponosen na projekt Varno v gore. Letos bo ta akcija združila šest planinskih društev in mnogo ljubiteljev gora in varnih poti. Pot v Logarsko dolino bo tudi dobrodelna, na pomoč bodo priskočili kolegom iz Savinjske in PD Celje, saj jim je v lanskem letu zgorela že druga koča.

Tudi pohoda sto Uršk na Uršljo goro, katerega pobudnik je, se veseli. Lani je odlično uspelo, letos bo gotovo še bolj. Pa na Pelješac bodo šli in na Marolado na 3343 metrih. Marjan bo s svojim psom, nemškim ovčarjem Mesijem, ki ga spremlja po gorah, izkoristil ta čas tudi za turno smučanje. Marjan Karlovčec je zanimiv, navdušujoč sogovornik. Veliko bi imel še povedati, kajti z vsako besedo, ki jo poveže v stavek, se nastavi nov. A zaključiva, ker nekje morava, zato ga vprašam še po delu v domačem kraju, saj kot član upravnega odbora TD Topolšica veliko postori tudi doma. Poti po Topolšici, katerih pobudnik je, uspešno privabljajo različne pohodnike. Od leta 2007 je tudi predsednik planinske sekcije Topolšica in član upravnega odbora PD Velenje ter eden od dveh podpredsednikov PD Velenje. Z ženo sta si na Zeplovem hribu v letih od 1986 do 1993 zgradila novo hišo, vse staro sta podrla. V novi sta odraščala sin Sandi, rojen leta 1981, in hči Kaja, rojena leta 1989. Z Dragico imata že dve vnučki, Evo in Julijo, tako je Zeplov Marjan dobil še en naziv, ki mu je posebej ljub. Stari ata.

Marjan pripoveduje živahno in tekoče, s sabo ima tudi veliko fotografij, zemljevidov, knjigo Poti čez Lom in v srcu veliko spominov. Zato navrž še, da je dobil leta 2012 priznanje župana Občine Šoštanj, in da je včasih igral tudi hokej. Spomni se tudi, da je bil v petem razredu osnovne šole prvič na morju in ni mogel verjeti, da je lahko na kupu toliko vode. Spomni se ljudi, sovaščanov, domačij in sprememb v kraju. Pa kako so rasle Terme Topolšica, za svoje so jih imeli krajani. Tudi to je sedaj drugače in na prostoru, kjer zdaj stoji Center starejših Zimzelen,

je bilo včasih nogometno igrišče. »Tam na tem »Luft podu«, kot smo ga imenovali, so se rojevale tudi prave ljubezni,« se nekoliko zasanja in ko ga vprašam, kako bi strnila najin pogovor, ne okleva dolgo.

»Zdaj, ko sem že v zrelih letih se včasih v posebnih trenutkih obrnem vase, opažam, da zmeraj bolj pogosto nekje na nekem vrhu sedim sam in gledam v dolino, tako mi paše. Gledam daleč na obzorje, kamor seže pogled, v misli pa se utrne beseda, stavek in postane pesem, ki jo zapišem:

Le poj, le poj mi pesem veter tiho ti nocoj.

Ne boj, ne boj se, ne bom je slišal, ti kar poj.

Le hoj, na goro v skalo sivo, v belino snežno, le hoj, a več ne z menoj, le s seboj.

Jaz pojdem sam, le da ne vem kam,

le to vem, da boste nekoč vsi z menoj.

Le poj, le poj mi veter pesem tiho ti nocoj.

In sta se zaključek in naslov zapisala kar sama. Marjan, hvala ti za biserčke svoje poti.

Marjan Bačovnik in Milan Pogorelnik, obeh ni več.

Foto osebni arhiv

Nаша društva

Občni zbor PGD Lokovica

Kulturni praznik so lokoviški gasilci izkoristili za izvedbo rednega občnega zbora, 121. po vrsti. Po uvodni pesmi MoPZ Lokovica in kratkem filmu je besedo prevzel predsednik društva Armin Lambizer, ki je poskrbel za protokol.

Župan je ponosen na vsa štiri društva v občini Šoštanj.

Foto Milojka B. Komprij

Za delovnega predsednika so člani potrdili Aleksandra Dreva, ta pa je prisotne seznanil s predlaganim dnevnim redom. Iz posameznih poročil je bilo razvidno, da so bili gasilci zelo pridni. Udeleževali so se izobraževanj in tekmovanj, organizirali veselico in izvedli 1. tekmovanje za pokal PGD Lokovica. Veliko so se usposabljali in izvedli tudi vajo v termoelektrarni Šoštanj. Lambizer se je v svojem poročilu zahvalil tudi Občini Šoštanj za izkazan posluš in vsem predanim

gasilcem. Poveljnik Marko Jurič je uvodoma izpostavil duh gasilstva z besedami: »Tu se zbiramo ljudje, ki jim je pomoč sočloveku v krvi. S takšnimi somišljeniki je funkcija poveljnika z veseljem opravljati.« Našel je vaje in izobraževanja in se zahvalil mentorjem za predano delo. Čestital je članom A in B ter članicam A za dosežke na tekmovanjih in z veseljem povedal, da bo društvo letos bogatejše za vozilo GV_1 za prevoz moštva. Društvo, ki šteje 125 članov, bo v letošnjem letu nekaj več časa namenilo ureditvi

prostora za prikolico, ki jo bodo pridobili. Veliko stavijo na mladino, njihovi rezultati s tekmovanj pa so tako ali tako odlični. Tudi zato je Robi Hriberšek v imenu mladinske komisije, ki ji predseduje Karmen Ledinek, odkrito ponosno navedel številne uspehe in dosežke s tekmovanj. Teh je toliko, da je težko izbrati, kaj je najpomembnejše, ali 1. mesto za mladince na regijskem ali 2. mesto na državnem. Odlični so bili tudi v orientaciji. Maja je potekala orientacija GZ ŠD v

Poleg predstavnikov sosednjih in vabljenih društev so delo in mladino pohvalili med drugim tudi podžupan Občine Šoštanj g. Viki Drev in predsednica KS Topolšica ga. Petra Lipičnik.

Občni zbor, 89. po vrsti, je potekal v soboto, 1. 2. 2020. Na začetku so nastopili člani Godbe Zarja iz Šoštanj, sledil je kratak film o delu v preteklem letu, nato pozdrav predsednika našega društva vsem prisotnim. Vsem preminulim članom smo se poklonili z minuto molka, nato pričeli z uradnim delom.

Svoje poročilo je podal predsednik društva Boštjan Mikuz. V poročilu je zapisal, da smo skozi celotno leto pridno delali, vlagali in vzdrževali gasilski dom, se trudili na vajah in šli na premalo tekmovanj, se sestajali in sestankovali na sejah upravnega in

MILOJKA B. KOMPRIJ

Šentilju pri Velenju, kjer so pionirji, pionirke, mladinci, mladinke in pripravniki v svojih kategorijah zmagali, ravno tako maja pa so na regijski orientaciji v Zgornji Savinjski dolini zmagali pionirji, pionirke, mladinci in mladinke, pripravniki pa so zasegli drugo mesto. Tudi na ligaškem tekmovanju GZ ŠD so mladinci postali prvaki GZ ŠD in osvojili tudi prvo mesto na drugem ligaškem tekmovanju. Skratka, uspehov je res veliko, treba je upoštevati, da tudi četrto, šesto ali deveto mesto v hudi konkurenci včasih šteje več kot kakšno prvo. Sprejeli so tudi nove člane, kar je prednostna naloga te komisije.

Tudi ostala poročila blagajnika, nadzornega odbora, desetine veteranov in podobno so bila naravnana na zavedanje ponosa biti član tako pomembne družine, kot so gasilci.

Med gosti so bili tudi predstavniki drugih gasilskih društev in društev, ki delujejo v kraju, ki so pozdravili občni zbor. Predstavnik GZ Šaleške doline Bogdan Lampret je v svojem govoru čestital lokoviškemu gasilcem za visoki jubilej in izrecno pohvalil mladino. Šoštanjski župan Darko Menih je izrazil izjemno zadovoljstvo nad sodelovanjem z vsemi štirimi društvi v občini, kakor tudi poveljstvom, in se zahvalil lokoviškemu gasilcem za potrpežljivost. Občina bo letos poskrbela tudi za lepo redno donacijo. V svojem imenu, imenu sveta Občine in občinske uprave je vsem voščil za kulturni praznik in jim zaželel čim mirnejše leto. Regijski poveljnik SA-ŠA regije Boris Lambizer je predstavil novo uniformo in seznanil prisotne z nekaterimi spremembami zakona v gasilstvu, v katerem naj bi se jasneje določil status gasilca. O dobrem sodelovanju šoštanjskih gasilcev z županom in podžupanom Občine Šoštanj je spregovoril tudi poveljnik občinskega poveljstva Boris Goličnik. Ob koncu so podelili priznanja in plaketo GZ Šaleške doline, ki jo je prejela Anica Tajnik, domače društvo pa je nagradilo pridne in zveste člane s simboličnim darilom.

PGD Lokovica ima tudi vzorno urejeno spletno stran, na kateri je zaslediti vse pomembne dejavnosti in dogodke, tudi opis bogate zgodovine društva, ki se je začela v sedaj potopljeni vasi Družmirje. Društvo, ki je s svojo dejavnostjo zelo vpeto v kraj, je spoštovano in priljubljeno, vodstvo pa skrbno izbrano. Gasilce odlikuje tudi srčnost in dobrovoljnost in tudi to je treba širiti v današnjih časih.

TATJANA LIHTENEKER

nadzornega odbora, sejah poveljstva PGD Topolšica in članskih sestankih. Kot vsako leto smo se tudi letos udeležili občinske čistilne akcije, ob 1. maju poskrbeli za postavitev mlaja in v mesecu juliju organizirali sedaj že tradicionalno nočno tekmovanje s stariimi brizgalnami. V planu smo imeli še organizacijo mladinskega in pionirskega tekmovanja ob prazniku KS Topolšica, ki smo ga zaradi slabega vremena odpovedali. V jesenskem času je bil organiziran izlet društva na Primorsko in Trst z okolico. Med drugim smo obiskali poklicno gasilsko brigado v Trstu. Pohvale in čestitke članom in članicam, ki tekmujejo s stariimi ročnimi in motornimi brizgalnami za druženja,

vaje in udeležbe na tekmovanjih. Moška ekipa je dosegla skupno 1. mesto, ženska pa 2. mesto. Ponosen je na otroke in mlade, ki se pridno družijo, telovadijo in trenirajo skozi vse leto. Na koncu poročila še zahvala za uspešno in tvorno sodelovanje z Občino Šoštanj, Poveljstvom občine Šoštanj, Gasilsko zvezo Šaleška dolina in Krajevno skupnostjo Topolšica ter zahvala za vse opravljeno delo, dobre misli in podporo vsem našim požrtvovalnim gasilcem. Čisto za konec poročila je predsednik še zapisal: »Društvo ni posameznik, ampak je skupina ljudi, ki podobno misli in se zato združuje in družijo v društvu. Želim si, da bi v letu 2020 delovali enotno in v dobrobit celotnega društva ter da bi se vsak član društva počutil dobrodošlega in zaželenega.«

»Leto 2019, ki je za nami, je bilo na operativnem področju GZ ŠD in GPO Šoštanj uspešno, predvsem zato, ker nam je uspelo izpeljati vse zadane naloge poveljstva, ki smo jih zastavili v planu dela. Za uspešno delovanje poveljstva se zahvaljujem vsem članom operativnega kadra, ki so svoje delo opravili in s tem prispevali, da so bile zadane naloge v veliki meri opravljene,« je v svojem poročilu zapisal poveljnik društva Franc Hriberšek. Po zbranih podatkih s seznama intervencij je leto 2019 nam prineslo manjše število intervencij kot prejšnja leta. Tedensko smo izvajali usposabljanje šoferjev in operativnih članov, obnavljali znanje z razno opremo v vozilih in domu, hkrati smo krepili poznavanje našega požarnega rajona. Skozi leto smo izvajali še razna druga dela, kot so požarne straže in usmerjanje prometa, redarska služba, pomoč na tekmovanju SRMB v Topolšici, na regijskem tekmovanju v Velenju, prevozi vode, pranje cestnih površin, razna dela v orodišču v domu, postavitev mlaja in spravilo. Udeležili smo se Florjanove maše in obletnic društev, sodelovali na Metuljevem dnevu v parku Topolšica ter na vseh sestankih gasilskega občinskega poveljstva in GZ ŠD. S tradicionalnim špricanjem smo na skupno življenjsko pot pospremili našega člana Gašperja in izvedli še špricanje zakoncev Penšek ob 65. obletnici poroke in zakoncev Krajnc ob 50. obletnici poroke. Ob koncu leta smo raznosili gasilske koledarje po našem požarnem rajonu in vsem zaželeli vse lepo ter dobro v novem letu. Na tekmovanju GZ Šaleške doline smo sodelovali s 4 tekmovalnimi enotami, sodelovali smo na meddruštvenem tekmovanju v Gaberkah in Lokovici. V mesecu marcu smo se operativni člani odpravili na operativni pohod in v aprilu izvedli nenapovedano društveno vajo pri Dražniku na Lomu. Skupaj z gasilci iz Italije in Avstrije smo sodelovali na mednarodni operativni vaji na Korenskem sedlu. Vajo so pripravili naši prijatelji gasilci iz Podkorena. V mesecu požarne varnosti smo opravljali naslednje naloge: izvedba društvene vaje na Lomu, skupaj z Jamarskim društvom Podlasica, predstavitev gasilske opreme Tehnologika, evakuacija osnovne šole in vrta Topolšica ter predstavitev naših vozil z opremo v sodelovanju s predstavnikom Policijske postaje Velenje in predstavitev tehnične vozila PGD Velenje; udeležba na skupni vaji treh občin (PGD Črna na Koroškem, PGD Podgorje in PGD Topolšica) na kmetiji Mežnar v Javorju, izvedba predavanja za operativne člane – Varno delo in gašenje s helikopterjem oz. z zračnimi plovili, udeležba na občinski vaji v Šoštanju ter na podelitvi nove opreme s strani Občine Šoštanj, predstavitev in izvedba praktičnega gašenja z gasilniki za zaposlene v Bolnišnici Topolšica, izvedba Dneva odprtih vrat, skupaj

s TD Podoželje Topolšica in Bolnišnico Topolšica ter prikaz oljnega udara in gašenje z gasilniki za krajanje. Na področju izobraževanja smo pridobili 2 člana – gasilca pripravnika, 2 operativna člana, 2 člana sta uspešno opravila Tečaj za varno delo s helikopterjem, 5 članov opravilo tečaj za varno delo z motorno žago, 3 člani so se udeležili obnovitvenega tečaja za UKW zveze in 2 člana uspešno opravila testiranje za sodnike gasilsko športnih disciplin. Za operativne gasilce smo v preteklem letu nabavili zaščitno opremo in ostalo opremo, ki je nujno potrebna. Zato se zahvaljujem županu Darku Menihu, podžupanu Vikiju Drevu in Občini Šoštanj za finančno pomoč.

Svoje poročilo je poveljnik zaključil z zahvalo vsem, ki so delali v poveljstvu operativne, operativni in vsem, ki so kakorkoli pripomogli k delovanju in uspehu društva.

Župan Občine Šoštanj g. Darko Menih je pozdravil vse prisotne in se zahvalil vsem štirim gasilskim društvom in štabu CZ, ker čuvamo občane, zato je Občina dolžna zagotoviti opremo, ki jo potrebujejo gasilci na intervencijah. Čestitke za opravljeno delo vseh članov in veliko pozitivne energije za doseg plana, prav tako tudi čestitke vsem mentorjem, ki veliko svojega prostega časa namenijo za delo z mladimi. Tudi v letošnjem letu smo za vsa društva namenili določena sredstva za nabavo opreme. Ob koncu župan g. Menih še čestita vsem prejemnikom odlikovanj in zaželi prijetno druženje še naprej. Tov. Boris Goličnik je v imenu GZ ŠD in GPO Šoštanj pozdravil vse prisotne ter se zahvalil za sodelovanje. Naša zveza je ena najboljših zvez v Sloveniji, saj so v zvezi odlična društva, dobro financiranje in uspešno vodenje Gasilske zveze ŠD. V mislih imam predsednika naše zveze Jožeta Drobeža, ki se je na žalost konec leta poslovil od nas; v naslednjem mesecu bodo volitve in upam, da bo naslednji predsednik nadaljeval po začrtani poti, ki jo je zastavil Jože, je povedal tov. Boris.

Kar se tiče Poveljstva občine Šoštanj – zahvala županu, podžupanu in svetnikom za dobro sodelovanje in vsa načrtovana sredstva. Zelo dobro delamo in sprejemamo plane, saj smo tudi dobri prijatelji. Pohvala tudi za delo z mladimi – so naši nasledniki in za obstoj društev se nam ni treba bati. Čestitke članom in članicam SRMB za nadaljevanje tradicije in uspehe, ki so jih dosegli v preteklem letu. Za ključek še uspešno delo in dobro sodelovanje. Predsednica KS Topolšica ga. Petra Lipičnik pozdravi vse prisotne, vsem gostom pa zaželi

Foto arhiv društva

dobrodošlico v našem lepem kraju. Pove, da so v KS veseli in ponosni, ker imamo tako številčno društvo – gasilce, ki se povezujejo z vsemi društvi, vedno priskočijo NA POMOČ, da lahko ostali krajanji mirno spimo, in poskrbite za družabno življenje. Posebna zahvala je namenjena mentorjem mladine in vodstvu – ne samo vaje in tekmovanja, svoj prosti čas namenite tudi za delavnice. Pohvala zlatim dečkom SRMB za 1. mesto in članicam SRMB za urejen Dom krajanov. Na koncu se ga. Lipičnik še zahvali za medsebojno sodelovanje na prireditvah in zaželi veliko vaj ter druženj in čim manj intervencij.

Poleg predstavnikov sosednjih gasilskih društev, pobratene gasilskega društva Podkoren, prijateljskega gasilskega društva Veržej in prijateljskega gasilskega društva Hajdoše so nam zaželeli čim več prijetnih druženj, čim manj intervencij ter dobro in uspešno sodelovanje še naprej tudi ostali vabljeni gostje.

V nadaljevanju občnega zbora smo potrdili nov Statut PGD Topolšica, delovni in finančni plan ter plan nabav za leto 2020.

V naše vrste smo sprejeli 3 nove člane, 2 člana smo sprejeli v operativno enoto in podelili priznanja in odlikovanja. Ob zaključku uradnega dela se je delovni predsednik Darko Delopst zahvalil vsem prisotnim in govornikom.

Z ansambлом Posluš smo preživeli lep in prijeten preostanek večera.

Foto arhiv društva

Občni zbor PGD Topolšica

Predzadnji januarski dan je v našem društvu potekal 31. Zbor mladine. Čeprav je bilo kar veliko otrok zaradi bolezni odsotnih, se je zbora udeležilo kar nekaj otrok, predstavnikov sosednjih društev in vabljenih gostov.

Najprej so nas navdušili s svojim nastopom otroci iz Vrta Urška Topolšica, sledil je kratak film, nato uradni del. Poročilo o delu mladine v preteklem letu in Plan dela za leto 2020 je prebral mladinec Andrej. Tudi letos smo med pionirje sprejeli novega člana.

Oder

Devica Orleanska, nova opera SNG Opera in balet Ljubljana

O Ivani, devici Orleanski smo slišali bržkone vsi. Živela je v prvi polovici 15. stoletja, v času Stoletnih vojn med Francijo in Anglijo, ki je trajala od leta 1337 do 1453 – pravzaprav 116 let – in velja za najdaljšo vojno v zgodovini človeštva.

V glavnem je potekala na francoskem ozemlju in vzrokov zanj je bilo več – dolgoletni ozemeljski spor zaradi francoske Gaskonje (leta 1152 jo je gaskonski vojvoda Henrik II. Plantagenet združil z Anglijo, ko je postal angleški kralj – hkrati pa so francoski kralji še zmeraj imeli gaskonske vojvode za svoje vazale), gospodarski spor okoli Flandrije (tudi v tem primeru je bil flandrijski grof vazal francoskega kralja, a prebivalstvo je bilo pro-angleško, saj so iz Anglije uvažali kakovostno volno za proizvodnjo sukna, ki je bila temelj njihove ekonomije) in seveda so bili tu še dinastični spori. Angleški kralj Edvard III., močno spodbujan s strani svoje matere Isabelle, ki jo zgodovina pozna kot »Francosko volkuljo«, prelepo in manipulativno, politično izjemno sposobno in nevarno »femme fatale«, se je imel za dediča francoske krone. Isabelle je bila namreč hči mogočnega francoskega kralja Filipa IV. in sestra Karla IV., zadnjih dveh kraljev iz dinastije Kapetingov, ki so Franciji vladali od leta 987 do 1328. Njen sin je bil torej vzgojen v prepričanju, da je upravičen do francoske krone.

Okrajšano: v otroštvu Ivane Orleanske je Francija izgubljala. Ko je bila stara 13 let, naj bi prvič slišala glas nadangela Mihaela, ki jo je vedno pogostejše spodbujal, naj opustošeno Francijo osvobodi Angležev. 6. marca 1429 se je pojavila na dvoru v Chinonu in omahljivemu kralju Karlu VII. (iz rodbine Valois) dejala: »Plemeniti kralj, ime mi je Ivana Devica in nebeški Kralj me pošilja, da osvobodim Orleans in te popeljem v Reims, kjer boš kronan in maziljen. Po nalogu Gospodovem ti izjavljam, da si kraljev sin in pravno močni dedič Francije!« Ne moremo vedeti, ali so ji zares verjeli ali pa so zgolj izkoristili njeno ognjevitost, vero in nenavadno pojavo, a so ji zaupali poveljstvo nad vojsko in potek vojne se je sunkovito spremenil – zdaj je obramba Francije postala versko poslanstvo. Točno to so potrebovali, da ljudem spet vlijejo upanje in voljo boriti se za svojega (baje precej mehkužnega) kralja (takrat še) brez krone. Ivani je uspelo pregnati Angleže izpred Orleansa in osvobodila je srednjo in vzhodno Francijo. K vojski se je pridružilo na tisoče novih bojnikov in 17. 7. 1429 je bil kralj res okronan in maziljen v Reimski katedrali, točno tako, kot mu je obljubila Ivana. Kaj kmalu pa je podpisal sramotno premirje z Angleži, ko je ljudstvo hotelo osvoboditi Pariz. Ivana se je brez njegove večje podpore spomladi 1430 vrnila na

bojišče, da prežene Angleže še iz preostalih delov Francije, a v kratkem so jo ujeli Burgundci in jo izročili Angležem (Burgundija se je ves čas borila na strani Anglije). Obtožili so jo krivoverstva in čarovništva in jo celih pet mesecev mučno zasiljevali, narkar so jo 30. maja 1431 v Rouenu sežgali na grmadi. Stara je bila nekaj več kot osemnajst let ...

Njena zgodba je navdihnila vrsto umetnikov – slikarjev, pisateljev, dramatikov, glasbenikov. Peter Iljič Čajkovski je svojo peto opero v štirih dejanjih »Devica Orleanska« pisal kar 9 mesecev med svojim potovanjem po Evropi – libreto si je napisal kar sam, na podlagi istoimenskega dramskega besedila predstavnika nemške romantike Friedricha Schillerja iz leta 1801, a naslanjal se je še na druge vire (dramo »Jeanne d'Arc« Julesa Barbiera, libreto, ki ga je za svojo opero »Jeanne d'Arc« po Barbieru napisal Auguste Mermet in na življenjepisu Ivane Orleanske Henrija Alexandra Wallona). Dokončal jo je 23. avgusta 1879.

Ravno takrat je preživel eno najnesrečnejših obdobj svojega življenja ... Kot navaja novinarsko gradivo SNG Opera in balet Ljubljana ob premieri opere »Devica Orleanska«, v prispevku Jana Ovnik »Devica Kozmopolitska ali ruska vélika opera«, se je leta 1877 Čajkovski v zenitu svojih ustvarjalnih moči po nenavadnem spletu okoliščin skorajda čez noč poročil z eno od svojih učenk in od nje že po dobrih dveh tednih nevzdržnega zakona pobegnili. Ta bizarna izkušnja je skladatelja pahnila v hude duševne travme in celo poskus samomora. Odtlej so ga mučili vse pogostejši napadi depresije in čedalje prodornejši občutki osamljenosti in odtujenosti, ki so ga kot prikritega homoseksualca sicer potihoma spremljali skozi vse življenje. Ker je zrasel in živel v izrazito krščanski družbi, je zaradi svojih homoseksualnih nagnjenj gojil neznanski občutek krivde in se včasih celo globoko studil samemu sebi, kot je mestoma razvidno iz bogato ohranjene korespondence z njemu najbližjimi, še jasneje pa iz zasebnih dnevnikiških zapiskov. Še več, v svojem »grehu« je razpoznaval nepremagljivo oviro do sreče in nenehno živel v strahu pred razkritjem te osebne skrivnosti, ki bi ga v nestrpnem ruskem okolju 19. stoletja zanesljivo spravila na slab

Foto Darja Štravs Tisu

ALICE ČOP

glas in mu nemara celo onemogočila uspešno skladateljsko kariero.

Ivanina ambivalentna osebnost v sebi združuje tako ženske (ljubeznivost, milost, vdanost) kakor tudi moške (bojevitost, moč, pogum) stereotipne lastnosti, njena neobvladljiva ljubezen do moškega pa jo na koncu stane življenja (*opomba A. Čop: zaradi strastne ljubezni do burgundskega viteza Lionela, ki ga premaga v boju, a ga ne zmore pogubiti, v obeh množic ni več »sveta devica«*). Četudi so vzporednice s skladateljevo osebnostjo seveda samo simbolične, si ni težko predstavljati, da je ta v Ivani prepoznaval vsaj kanček svojega trpljenja. Večkrat je celo poudaril, da je za operni oder sposoben uglasbiti zgolj tiste teme, s katerimi se lahko poistoveti, pri čemer so ga v glavnem zanimali človekovi notranji konflikti.

(konec citacije iz novinarskega gradiva ob premieri opere »Devica Orleanska« v SNG Opera in balet Ljubljana)

Čajkovski je opero namerno napisal v stilu vélikih francoskih oper. Zanje so bile tipične impozantne množične scene, spektakularni zbori, veličastne baletne točke, skratka ves ta scenski blišč in sijaj v kombinaciji z odlično glasbo. Za vzor naj bi mu bile predvsem opere Giacoma Meyerbeera, ki je uspel združiti italijanski bel canto z nemško orkestralno glasbo (Čajkovski je bil tudi občudovalec bujno zvenečih orkestralnih skladb Richarda Wagnerja). Seveda pa je v svoje opere, tudi v »Devico Orleansko«, uspel vnesti še ruski kolorit – v času, ko se je ruska opera dokončno osvobajala zahodnega vpliva in uveljavljala svoj lastni glasbeni izraz, prežet z ruskim glasbenim duhom, je bila domoljubna plat še kako pomembna. A čeprav je bila premierna publika nad opero navdušena, so jo sanktpeterburški kritiki raztrgali in ji najbolj očitali ravno eklekticizem oziroma »neokusno raznorodnost opere, napisane na osnovi nemškega besedila, postavljene v francoski zgodovinski milje in prepojene z zahodnimi glasbenimi slogi«. Da si je Čajkovski namenoma izbral za vzor francosko véliko opero, pa so imeli za narodno izdajstvo.

Foto Darja Štravs Tisu

Kakorkoli že, opera je našla pot v srca poslušalcev in v SNG Opera in balet Ljubljana so jo premierno predstavili pred kratkim, 18. 1. 2020, in sicer v ruskem jeziku, z angleškimi in slovenskimi podnapisi. Režiral jo je uveljavljeni belgijski režiser Frank Van Laecke, ki je leta 2010 skupaj z Alainom Platelom režiral mednarodno velespešnico »Gardenia«, plesno-gledališko predstavo ansambla Les Ballets C de la B o spolni identiteti, ki je bila premierno uprizorjena na festivalu v Avignonu. V dveh letih so s predstavo prepotovali ves svet in leta 2012 je bila nominirana za prestižno britansko nagrado Lawrencea Olivierja. Van Laecke je sicer avtor režij številnih uspešnih in nagradjenih produkcij muzikalov in oper. V SNG Opera in balet Ljubljana je v sezoni 2015/16 režiral opero Katja Kabanova, ki je nastala v koprodukciji z Opero v Renu (Opéra de Rennes), v sezoni 2018/19 pa Lucijo Lammermoorsko.

Van Laecke je v ospredje postavil seveda Ivano, v vsaki kompoziciji izstopa in je tudi osvetljena drugače, kot zboristi (režiser je za predstavo oblikoval tudi svetlobo, skupaj z Jasminom Šehićem). Velikokrat polna upanja in notranjega prepričanja v pomoč višje sile, poje, zagledana v daljavo – a v tem primeru nikakor ne gre za slabo igro, kot jo občasno videvamo pri opernih pevcih, temveč za namero režiserja – njegova Ivana tako deluje »nadzemeljsko«. Zanimiva ideja se mi zdi, da Ivana v nekaj prizorih zasranjo, nekoliko v svojem svetu prižiga vžigalice, kar eno od druge, kot da gre za nek njen tik – Ivana ima v rokah »plamen življenja« številnih ljudi. Če ji uspe prižgati baklo upora, jih lahko reši. A ne ve še, da bo v plamenih umrla sama – ali pa mogoče slutiti, da bo? V krščanstvu goreča sveča predstavlja Kristusov nauk in božjo luč (zaradi česar zmeraj gori na oltarju ob sveti maši). S prižiganjem sveč se Kristjani za praznik vernih duš tudi spominjajo svojih mrtvih. In mrtvih je bilo v Stoletni vojni nešteto ... V predstavi nam jih nazorno pokažejo, ko zboristi v raztrganih oblekah in s krvavimi prevezami po bitki v cerkev počasi prinašajo številne mrtve v črnih plastičnih vrečah. Prinesejo tudi male vreče – mrtve otroke.

Naravnost odlična je likovna podoba te tuborne predstave. Njen scenograf, Francoz Philippe Miesch, je po študiju arhitekture študiral še scenografijo na višji šoli za dramsko umetnost Narodnega gledališča v Strasbourgju. Leta 1996 je postal štipendist »Medičejske vile« oziroma Francoske akademije v Rimu, kjer se je posvečal predvsem ustvarjanju

na področju baročne opere, a svoje nove izkušnje prenesel tudi v likovno opremljanje baletnih in dramskih predstav. Sam pravi, da mu sodelovanje s številnimi režiserji v Franciji in tujini omogoča, da razvija svojevrstno, stalno se obnavljajoče, estetsko vesolje. Za njegovo delo, ki je zares izjemno, je tipičen sodoben, izrazito arhitekturni pristop, zračnost, harmonija, čar navidezne preprostosti rešitve prostora, hkrati pa zelo učinkovit kontrast med velikimi ploskvami in posameznimi scenskimi elementi izčiščenih, ostrih linij, nameščenimi v prostoru tako, da ponujajo nešteto možnosti za igro s svetlobo, sencami in temo.

Z režiserjem Frankom Van Laeckom je kot scenograf že večkrat sodeloval pri operah v Franciji, v SNG Opera in balet Ljubljana pa pri uprizoritvah Katje Kabanove in Lucije Lammermoorske. Dogajanje opere »Devica Orleanska« je namestil v napol porušeno katedralo. Po straneh stojijo mogočni, nepoškodovani stebri, v ozadju vidimo razbit vitraž z rozeto, skozi strop pa v katedralo štrli špica porušenega gotskega stolpa. Kot božji prst ali projektil. Vseposod ležijo razbitine: odlomljeni tramovi, oltar, stoli.

Scena se od začetka do konca predstave ne spremeni, ker ni nobene potrebe. Čeprav se vsi prizori ne dogajajo v cerkvi, je simbolika jasna. Ivanina vera je iz zmage Francije naredila versko poslanstvo, v katedrali so kronali Karla VII., cerkev jo je obsodila na smrt ... In v predstavi okoli nje grmado zgradijo kar sredi katedrale – iz porušenih tramov in vseposod ležečih polomljenih stolov. Preprosto in še kako učinkovito! Še posebej, ko od vseh zapuščeno Ivano, ki ji v zadnjem trenutku pred smrtjo neka ženska v usmiljenju stisne v roke razpelo, vojaki z gorivom polijejo od glave do pete. Kar iz »plehastih kanistrov«. In prinesejo prižgane bakle ...

Temačno sceno nadvse odlično dopolnjujejo nadčasovni, skoraj uniseks kostumi (hlače, plašči, široke srajce, izjemoma tudi (ohlapne) obleke) v temnih barvah; prevladujeta črna in temnosiva, včasih se pojavi temnomodra ali temnorjava). Vsi zboristi imajo enak rekvizit – v rokah držijo lesen križ. Ko Ivano obožujejo, pred njo klečijo in križ dvigujejo nad glave, proti nebesom in svoji »svetnici«, ko se jo odločijo obsoditi, križ grozeče obrnejo navzdol, kar je po navadi razumljeno kot satanistični simbol (čeprav gre v resnici za simbol sv. Petra, ki je prosil, naj ga križajo na narobe obrnjenem križu, ker

ni vreden, da bi bil križan na enak način kot Jezus Kristus). Pravzaprav kostumi prenesejo dogajanje v sodobni čas, kajti namesto z meči se Ivana in Lionel borita z revolverji, namesto štita pa Ivana nosi jasno bel pulover z visokim ovratnikom. To je edini svetli kostum predstave, zato izstopa v vsej svoji simboliki, še posebej zato, ker je (po bitki) »omadeževan« s krvjo. Bela simbolizira nedolžnost, mir in tišino, nov začetek, brezmadežnost, resnico. Asociira nas na neg, angela, zimo in mraz. A tudi na osamljenost. In Ivana je osamljena.

Mogoče me je, priznam, najprej zmotilo, da sta kralj in njegova ljubica Agnès oblečena v zgodovinske, celo barvne kostume, a to je možno interpretirati tako, da v bistvu nista del dogajanja; ne trpita za lakoto in boleznimi kot ljudstvo, ni se jima treba boriti na bojišču kot ljudstvu, kralj je slabši in se je že predal in misli samo še na emigracijo skupaj z Agnès; nakar ga najde Ivana in mu ponudi, da se bo borila (dejansko namesto njega). Zato barvni kostumi. Nista se »umazala« z vojno, izogibala sta se ji v svoji palači, zakotnela v času nekdanjega blišča francoske krone. Kostumografija je delo Belinde Radulović, ki se je najprej uveljavila kot uspešna modna oblikovalka, od leta 1999 pa sodeluje z gledališči; v tem času je ustvarila več kot sto velikokrat nagradjenih kostumografij. Predstavo je dirigiral ugledni slovenski dirigent Simon Krečič, ki je od decembra 2013 umetniški vodja Opere SNG Maribor.

Največja zvezdnica predstave je nedvomno temperamentna in simpatična predstavnica glavne vloge, solistka SNG Opera in balet Ljubljana, mezzosopranistka Nuška Drašček Rojko. Poznana je namreč ne samo kot pevka resne, temveč tudi zabavne glasbe (v medije jo je izstrelila zmaga na izboru Bodi idol 2004), zato številni gledalci pridejo gledat njo. V vlogi Ivane zares blesti – je odrsko prepričljiva in njen močan in čist glas je kot narejen za to tragično vlogo.

V vlogi Device Orleanske z njo alternira gostujoča srbska mezzosopranistka Jelena Končar.

In naj izpostavim še fenomenalni nastop opernega zbora SNG Opera in balet Ljubljana, tokrat pod vodstvom Željke Ulčnik Remic, ker redkokdaj doživiš nekaj tako močnega, veličastnega in nabitega z emocijami, kot je zbor v tej operi. Konec koncev je Čajkovski to opero res zgradil ravno na zboru in začuda v partituri sameva le ena sama arija, ko se Ivana poslavlja od domačega kraja. Priporočam ogled!

SNG Opera in balet Ljubljana; avtor glasbe in libreto: Peter Iljič Čajkovski, Schillerjevo dramo v ruski jezik prevedel Vasilij Andrejevič Žukovski, dirigent: Simon Krečič, zborovodja: Željka Ulčnik Remic, koncertni mojster: Gregor Traven, režiser: Frank Van Laecke, scenograf: Philippe Miesch, kostumografka: Belinda Radulović, oblikovalca svetlobe: Frank Van Laecke, Jasmin Šehić, igrajo: Nuška Drašček Rojko/Jelena Končar (Ivana Orleanska), David Jagodič/Jure Kušar/Edvard Strah (Kralj Karel VII.), Urška Arlič Gololičič/Maja Krevs (Agnès Sorel), Jiri Rajniš/Daržo Vidic (Dunois), Ivan Andres Arnssek/Lucas Somoza Ostrec (Lionel), Luka Ortar/Robert Vrčon (Nadžkof), Andrej Debevec/Dejan Maksimilijan Vrbancič (Rajmond), Ivanin zaročenec, Janko Volčanšek/Zoran Potočan (Thibaut Orleanski – Ivanin oče), Rok Bavčar/Tilen Udovič (Bertrand) in drugi.

Operni zbor in orkester SNG Opera in balet Ljubljana. (Predstava 25. 1. 2020 v SNG Opera in balet Ljubljana)

Gledališče slepih in slabovidnih »Nasmeh« v Domu kulture Šoštanj predstavilo komedijo Zmenki

Komedijo »Zmenki«, svoj dramski prvenec, je leta 2006 napisal Aleš Berger (roj. 1946), slovenski pisatelj, uveljavljeni prevajalec iz francoskega in španskega jezika, literarni in gledališki kritik, s posebnim zanimanjem za avantgardno poezijo, dadaizem in nadrealizem.

Še istega leta so »Zmenki« uprizorili v ljubljanski Mali drami v režiji Vinka Möderndorferja in predstava je doživela 50 ponovitev. V njej so nastopali Bojan Emeršič, Maja Sever, Aleš Valič in Saša Mihečič. Med liki predstave, povsem povprečnimi ljudmi, ki so povprečno nezadovoljni s svojimi predvidljivimi življenji in upajo, da lahko doživijo še kaj več, se plete, zapleta in razpleta veliko zgodb. Predvsem ljubezenskih.

Pod pretvezo, da sprehajajo pse, hodijo v park bodisi zaradi potrebe izmuzniti se od doma in biti malo sami s sabo bodisi na skrbno pripravljene skrivne zmenke ali pa zato, da se za zmenek s svojimi ljubimci in ljubimkami dogovorijo po telefonu (kako priročno in klišejsko orodje prešustva so mobilni telefoni!).

Psi, ki neprostovoljno nudijo alibi svojim gospodarjem, pa so neme priče početja svojih gospodarjev. In tu je seveda še brezdomec Engi, ki živi v šotoru kar sredi parka skupaj s svojim psom Nerom. Ostali liki se z njim zapredajo v pogovor (nekateri tudi v pijančevanje), še posebej takrat, ko so v krizi in potrebni modrega življenjskega nasveta.

»Včasih sem si zaželel, madona, naj si tudi kakšnega dobi, da bo videla, da varanje ni hec, da je trpljenje zraven!«, se pritožuje serijsko nezvesti Ambrož nad svojo ženo ...

Ja, v življenju prešustnikov pač ne gre vedno vse gladko in po načrtih in marsikaj se lahko (tragiko)mično zaplete. Namesto hitre in nekomplirane potešitve strasti včasih ostane le grenko razočaranje in slaba vest. A saj ne gre za življenje. Ali pač? V vsakem primeru je treba iti naprej ...

Gledališče slepih in slabovidnih Nasmeh, edino takšno gledališče v Sloveniji, deluje od 90. let prejšnjega stoletja kot sekcija Kulturnega društva dr. France Prešeren Žirovnica – Breznica.

V predstavah nastopajo slepi in slabovidni igralci, ki čutijo do gledališča posebno ljubezen, hkrati pa si želijo rušiti stereotipe o slepoti in slabovidnosti. Njihov tim šteje okoli trideset sodelavcev iz vse države – igralcev, mentorjev, spremljevalcev in strokovnih delavcev. O tem, da jim uspeva, ni nobenega dvoma! Kajti reakcija gledalcev, kjerkoli nastopajo, je navdušenje in buren aplavz. Pa ne zaradi tega, ker nastopajoči ne vidijo (čeprav so njihovi dosežki

Foto Lea Macogovič

vredni velikega občudovanja in kakovost igre povsem primerljiva s katerikoli ljubiteljskim teatrom v Sloveniji!), ampak zaradi tega, ker gledalci vidimo, česa je človek sposoben. In marsikdo izmed nas, ki imamo to srečo, da živimo brez handicap, bi se lahko zamislil, in celo malce sramoval, ko se bo naslednjič pritoževal, česa vsega ne zmore, ker ... Kajti, če si močno želiš, je vse mogoče. Možnosti je nešteto.

Gledališče Nasmeh se je doslej predstavilo s komedijami »Dan oddiha« (Valentin Katajev), »Častni povabljenec« (Giulio Scarnicci in Renzo Tarabusi), »Namišljeni zdravnik« (Hans Weigel), »Oh, te nore ženske« (venček treh monokomedij Alda Nicolaja), s predstavo »Kako naprej?« (Sara Lucu in Mišo Mičić) in z dramo »Slepici« Mauricea Maeterlincka, ki simbolično prikazuje dogajanje v sodobni družbi – slepoto in ujetost sodobnega človeka v svetu kapitala in potrošništva. To je bil, kot sami pravijo, svojevrsten izziv in precej ambiciozen projekt vseh sodelujočih, a splačalo se je – za predstavo so namreč leta 2011 prejeli posebno priznanje selektorja Linhartovega srečanja za Gorenjsko.

Poleg tega so od Javnega sklada za kulturne dejavnosti Republike Slovenije kot ekipa za svoje dosedanje delo dobili Linhartovo značko za posebne dosežke v gledališču.

Komedija »Zmenki« je njihova sedma predstava, z vsemi pa so se predstavili na številnih slovenskih odrih in na svetovnem festivalu gledališč slepih in slabovidnih v Zagrebu.

V preteklih letih je predstava gledališča režirala Mateja Mlačnik, kot mentorica in režiserka je z njimi sodelovala tudi dramska igralka in prevajalka Alenka Bole Vrabc, režije, kostumografije in scenografije »Zmenkov« pa se je lotila Mojca Lavrič, igralka Šentjakobskega gledališča v Ljubljani. Premierno so jih predstavili marca 2019 v Breznici.

Če so se v Mali drami odločili natisniti realistične slike psov na kapa plast plošče in jih uporabljati kot dekoracijo v ozadju (oziroma nenehno opazujoče pse na preži), je gledališče Nasmeh seglo po plišastih kužkih. Glede na to, da seveda noben ne pričakuje na odru živih psov, pač pa simbolični

nadomestek zanje, uporaba plišastih igračk ni tako zelo problematična, vendar je potem treba z njimi malo igrati, saj so ti preveč podobni lutkam in se nekaj, vsaj osnovne animacije pričakuje – sploh ob uporabi posnetega živahnega lajanja, ki mu ne odgovarja statičnost psov.

A to je moj edini morebitni očitke predstavi.

Igralci so se svojih vlog lotili z zagonom in bili povsem prepričljivi, čeprav imajo neverjetno oteženo delo; kajti, kar se nam zdi samoumevno, za njih nikakor ni – ko se naučijo svojo vlogo, je zagotovo potrebno še veliko vaje, da se seznanijo s scen-skimi elementi posameznih predstav (s kulisami, pohištvom, z rekviziti) in se naučijo suvereno premikati po odru. Slepici ljudje imajo tudi slabo razvito mimiko in nekaterih kretenj dejansko ne poznajo – ne mimike ne kretenj (mnogi že od otroštva) ne morejo posnemati. Takrat jim je v pomoč režiserka, ki pokaže določen izraz, igralci pa ga s pomočjo otipa poskušajo posnemati oziroma odigrati, kot so zaupali v intervjuju ob premieri »Slepcev« (članek 21. 2. 2011, MMC RTV SLO). Poleg kretenj svojega lika morajo do potankosti poznati še kretneje svojih kolegov – morajo na primer točno vedeti, kdaj jih kolega gleda, da ga pogledajo nazaj (če je v tekstu predpisan pogled iz oči v oči). Z gibanjem na odru jim (tudi) med predstavami pomaga Dada Strle, vodja predstav. Za Gorenjski glas je 4. 5. 2015 (v pogovoru s Samom Lesjakom) povedala: »Predvsem bi pri našem delu izpostavila pozitiven duh: vsi delamo z veliko mero sproščenosti in smeha, hkrati pa smo tudi dobri prijatelji. Med seboj si izmenjujemo energijo, pozitivizem, se tolažimo in si svetujemo – smo kot ena velika družina.«

To je tudi čutili! Vse čestitke in še veliko takšnih predstav!

Gledališče slepih in slabovidnih Nasmeh; avtor: Aleš Berger, režija, kostumografija in scenografija: Mojca Lavrič, šepetalka in asistentka režije: Dada Strle, ton: Miha Šest, slika: Bojan Jakopin, igrajo: Irena Temlin (Mara), Miha Jakopin (Ambrož), Simona Jakopin (Jana), Luka Pavlin (Anton) in Dada Strle (Engelbert).

(Predstava 18. 12. 2019 v KD Šoštanj)

ALICE ČOP

Knjižnica

Mestna knjižnica Šoštanj – marec 2020

MARJETKA BLATNIK

KNJIŽNI SEJEM

PONEDELJEK, 2. 3., 10.00–18.00

Za vse ljubitelje starih knjig, sejem rabljenih knjig, prvi ponedeljek v mesecu.

Da knjige ne bi romale na odpad, jim skušamo najti na sejmu nov dom, tako ohranimo dostojanstvo starih odsluženim knjigam, ki še vedno nosijo v sebi sporočilo za vsakogar, ki si bo vzel čas zanjo in njene porumenele liste.

Poleg podarjenih knjig prodajamo tudi knjige, ki so odslužile svojo nalogo v naši knjižnici, z namenom, da najdejo pot med ljudi in tako polepšajo dan strastnim bralcem in zbirateljem.

Simbolična cena knjige je 1 €.

RAZSTAVE

PRESTRELJENE SANJE

Spremljevalna razstava ob izidu knjige Vlada Vrbiča Prestreljene sanje.

Avtorica razstave je Andreja Jurkovnik. Na ogled bo do konca meseca marca.

RAZSTAVA KAJUHOVE PISEMSKE KORESPONDENCE

Ciklus razstav o Kajuhovem dopisovanju nadaljujemo z razstavo o pesnikovi korespondenci z njegovim sošolcem in pesnikom Francem Primcem. Avtorica razstave je Andreja Jurkovnik. Na ogled bo do konca meseca marca.

RAZSTAVE NA OTROŠKEM ODDELKU

POMLADNA PRAVLJICA

Na otroškem oddelku bomo pripravili pravljice, ki govorijo o naravi in živalih spomladi. Vse knjige si bodo otroci lahko izposodili.

POMLADI ROŽ'CE CVETO

Pomladi rož'ce cveto, pomladi ptice pojo, pomladi je najbolj lepo. Slike so ustvarjali otroci iz vrtca Šoštanj, stari od 3 do 6 let.

ZLATE HRUŠKE 2019

V marcu bomo postavili na ogled in izposojajo najboljše mladinske leposlovne in poučne knjige iz produkcije naših založb iz leta 2018, ki so po izboru Pionirske – centra za mladinsko književnost in knjižničarstvo Mestne knjižnice Ljubljana – dobile najvišje priznanje za kakovost ZLATO HRUŠKO.

USTVARJALNA DELAVNICA

DELAVNICA SLIKANJA Z ADMIRO ROBIN

TOREK, 3. 3., 17.00

Vabljeni na delavnico slikanja na platno ob poslušanju glasbe in klepetu. Za udeležbo ni potrebno predhodno likovno znanje, zaželeno pa je prijava na e-naslov admira@zavod-krog.si.

BRALNI KLUB

ČAS ZA KNJIGO

SREDA, 4. 3., 17.00

Srečanje bralnega kluba Čas za knjigo. Enkrat mesečno se bomo srečevali tisti, ki radi beremo. O izbrani knjigi se bomo sproščeno pogovarjali, razpravljali, izmenjavali mnenja. Pogovor bo vodila Tjaša Rezman. Vabljeni, da se nam pridružite.

POTOPIS**MILAN RUTAR: DO GIBALTARJA IN NAZAJ
TOREK, 10. 3., 18.30**

Milan Rutar je s soprogo v aprilu 2019 prepotoval pot, polno doživetij. Ogladala sta si nekaj znamenitosti, ki sta jih že videla in želela ponovno doživeti. Mimo Azurne obale v melanholično Provanso, čez polotok Camarque do Katalonije. Barcelona, Valencia, Sevilla, Jerez de la Frontera, Toledo in Zaragoza je le nekaj znamenitih mest na poti, vmes pa še skok v britanski Gibraltar, neskončne peščene plaže ob Atlantiku, bele vasice v hribih Andaluzije, pokušina vin in šerija v kletih Jereza in slastne ribe na žaru v južnem Portugalskem mestecu.

PRIREĐITVE ZA OTROKE IN MLADINO**PRAVLJIČNA MEDITACIJA ZA OTROKE Z JANJO IN MEDVEDKOM TAPKOM
ČETRTEK, 12. 3., 17.00**

Sproščanje s pravilčno meditacijo in tapkanje, pri katerem se bodo otroci »polnili« s pozitivno in ustvarjalno energijo. Otroci se zelo hitro odzovejo na tapkanje, kadar pri tapkanju uporabimo medvedka ali kako drugo igračko. Na ta način prenesejo vse svoje težave na igračko in se lažje znebijo težav.

Ura pravljic je namenjena otrokom, starejšim od treh let, ki na pravljicah lahko ostanejo brez spremstva staršev. Z vami bo Janja Rednjak.

URA PRAVLJIC V ANGLEŠKEM JEZIKU**ČETRTEK, 5. 3., 17.00**

Ura pravljic v angleškem jeziku je namenjena otrokom, starejšim od petih let, ki na pravljicah lahko ostanejo brez spremstva staršev.

Pripovedovala bo Romana Bonno.

PRAVLJIČNA JOGA**ČETRTEK, 19. 3., 17.00**

Ob poslušanju zgodbe bomo otroke popeljali v svet jogijskih položajev (asan). Postali bodo lahko hrabri junaki, pogumni levi, zviti krokodili, lahkotni vetrovi ali pa prikupni kraljeviči in princeske.

Pravljicična joga je namenjena otrokom, starejšim od treh let, ki na pravljicah lahko ostanejo brez spremstva staršev. Z vami bo Nina Časl.

FILMOLJUBCI BEREMO FILME**ČETRTEK, 26. 3., 17.00**

Tokratno srečanje bo sestavljeno iz dveh delov. V prvem bomo bližje spoznali animirani film, kratek razvoj in kakšne tehnike animiranja poznamo. V drugem delu srečanja bomo izdelali optično igračo. Primerno za otroke, starejše od sedmih let. Srečanje bo vodila Maja Praprotnik.

FILMOLJUBCI
beremo filme

**REVIJA ZA KULTURNA
IN DRUGA VPRAŠANJA
OBČINE ŠOŠTANJ IN ŠIRŠE**

Izdaja

Zavod za kulturo Šoštanj,
Trg svobode 12, 3325 Šoštanj,
zanj Kajetan Čop, direktor.
Izdavanje Lista finančno omogoča
Občina Šoštanj, zanjo Darko Menih,
župan.

Odgovorni urednik

Jože Volk

Vodenje redakcije

mag. Milojka B. Komprej

Jezikovni pregled

Jože Volk

Oblikovanje, prelom strani

Media Center, Marko Gorjup s. p.

Tisk

Grafika Gracer d. o. o.

Naklada

600 izvodov

Kritične pripombe na vsebino ali obliko

Lista bodo dosegle svoj namen

le, če jih boste posredovali s kratkim

sporočilom na e-naslov

list.revija@gmail.com.

Vse sodelavce prosimo, da prispevke za **LIST št. 3/2020** pošljete najkasneje **do 13. marca 2020** na elektronski naslov **list.revija@gmail.com.**

Avtorica naslovnice Kulture – Mojca Senegačnik

Razpisi

Na podlagi 17. člena Zakona o Športu (Uradni list RS, št. 29/2017), Pravilnika za sofinanciranje športa v Občini Šoštanj (Uradni list Občine Šoštanj, št. 3/11-UPB2 in 7/11), Odloka o proračunu Občine Šoštanj za leto 2020 (Uradni list Občine Šoštanj, št. 7/2019) in Letnega programa športa Občine Šoštanj za leto 2020 (Uradni list Občine Šoštanj, št. 7/2019) Občina Šoštanj objavlja

JAVNI RAZPIS za sofinanciranje športa v Občini Šoštanj za leto 2020

I. Za sofinanciranje športnih programov iz občinskega proračuna lahko kandidirajo naslednji izvajalci športnih programov:

- športna društva, ki opravljajo športno dejavnost na področju Občine Šoštanj,
- zveze športnih društev, ki jih ustanovijo športna društva in imajo sedeže na območju Občine Šoštanj,
- zavodi za področje vzgoje in izobraževanja,
- zavodi, gospodarske družbe, zasebniki in druge organizacije, ki so na podlagi zakonskih predpisov registrirane za opravljanje dejavnosti na področju športa, s sedežem v Občini Šoštanj.

Športna društva in njihova združenja imajo pod enakimi pogoji prednost pri izvajanju nacionalnega programa.

V skladu s sprejetim Letnim programom športa Občine Šoštanj za leto 2020 so sredstva za šport v odstotkih v naslednja:

Program	Proračunska postavka	Namen	Proračun 2019 v %
	1805	ŠPORT IN PROSTOČASNE DEJAVNOSTI	
	18059001	Programi športa	100,00
1	18051001	Športna vzgoja otrok, mladine in študentov	12,86
1a	18051032	Športna vzgoja otrok, mladine in študentov, usmerjenih v kakovostni šport	36,16
2	18051002	Športna rekreacija	4,82
3	18051003	Kakovostni šport	32,14
5	18051004	Šport invalidov	0,24
6	18051005	Izobraževanje, usposabljanje in spopolnjevanje strokovnih kadrov	2,21
7	18051006	Založniška dejavnost	0,40
10	18051007	Velike mednarodne, državne, medobčinske in občinske športne prireditve	4,02
11	18051008	Informacijski sistem na področju športa	0,72
12	18051009	Delovanje društev in športne zveze	6,43

S tem razpisom se razpisuje sofinanciranje zgoraj naštetih programov.

Celotna višina sredstev, namenjena programom športa, ki se razdelijo na podlagi tega razpisa je 124.450,00 EUR.

II. Pogoji, ki jih morajo izpolnjevati prijavitelji na javni razpis:

1. da imajo sedež v občini Šoštanj,
2. da aktivno delujejo vsaj dve leti na področju občine Šoštanj,
3. da so registrirani v skladu z zakonom,
4. da imajo zagotovljene materialne, prostorske, kadrovske in organizacijske pogoje za realizacijo načrtovanih športnih aktivnosti,
5. da imajo urejeno evidenco o registriranih tekmovalcih (velja za izvajalce kakovostnega športa), članstvu ter plačani članarini (velja za športna društva in športne zveze) in ostalo dokumentacijo, kot to določa zakon o društvih,
6. redno dostavljajo občini programe dejavnosti s področja športa, podatke o članstvu, poročila o realizaciji programov in doseženih rezultatih, kopijo zaključnega računa ter druge zahtevane podatke,
7. da nimajo narave vojaških bojev in podobno,
8. izpolnjujejo ostale pogoje v skladu s kriteriji za sofinanciranje programov.

Posamezni izvajalci športnih programov lahko s svojimi programi za proračunska sredstva lokalne skupnosti po posameznih vsebinah kandidirajo na posameznem razpisu le enkrat.

III. Izbrane programe bomo sofinancirali na podlagi Pravilnika za sofinanciranje letnih programov športa v Občini Šoštanj (Uradni list Občine Šoštanj, št. 3/11-UPB2 in 7/11) in na podlagi sklenjene pogodbe o sofinanciranju športnih programov med Občino Šoštanj in izvajalcem.

IV. Rok za predložitev prijav in način predložitve: rok za prijavo programov je **do petka, 3. 4. 2020 do 12. ure**. Prijave na enotnih obrazcih pošljite v zaprti kuverti na naslov: Občina Šoštanj, Trg svobode 12, 3325 Šoštanj, s pripisom »Javni razpis – Sofinanciranje LPŠ v Občini Šoštanj za leto 2020«. Prijav, poslanih po roku, ne bomo upoštevali.

Enotne obrazce za prijavo in ostalo razpisno dokumentacijo dobite v tajništvo župana, Občina Šoštanj, Trg svobode 12, 3325 Šoštanj in na spletnih straneh Občine Šoštanj: <http://www.sostanj.si>.

Prijava mora biti dana na obrazcih naročnika. **Obrazci morajo biti v celoti izpolnjeni; ne pozabite na obvezne priloge (na dnu vsakega obrazca je navedena obvezna priloga, ki spada k posameznemu obrazcu)!**

Obvezen del prilog so tudi poročila in dokazila o izvedenih športnih programih za leto 2019 za vse, ki poročil še niso oddali (tudi na predpisanih obrazcih).

K obrazcem za prijavo priložite kopijo bilance stanja za leto 2019 in druge zahtevane priloge. Vsi, ki bodo oddali nepopolne vloge, bodo pozvani k dopolnitvi.

V primeru nejasnosti se obrnite na kontaktno osebo Občine Šoštanj.

Občina Šoštanj bo sofinancirala programe v skupni višini največ 80 % zneska prihodkov posameznega društva iz leta 2019, ki so razvidni iz priloženih dokumentov.

Kontaktna oseba je Tjaša Rehar, tel. št. 03 / 898 43 15, e-naslov: tjasa.rehar@sostanj.si.

Vrednotenje prijav bo izvedla Komisija za vodenje javnega razpisa za sofinanciranje letnih programov športa v Občini Šoštanj, ki jo je imenoval župan Občine Šoštanj, v sestavi Janko Zacirkovnik (predsednik), Bernardka Bolha, Peter Borovšek, Polonca Menih, Stanko Podvratnik, Tjaša Rehar in Andrej Volk.

Poročilo o vrednotenju športnih programov za posamezno leto s sklepom potrdi župan Občine Šoštanj. Prijavitelji bodo o dodeljenih sredstvih obveščeni predvidoma do konca maja 2020.

V. Z izbranimi izvajalci bodo sklenjene pogodbe o sofinanciranju športnih programov.

Številka: 671-6/2019

Datum: 21. februar 2020

Darko Menih, prof., l. r.,
župan Občine Šoštanj

Občina Šoštanj, Trg svobode 12, Šoštanj objavlja naslednji

JAVNI RAZPIS

za dodeljevanje pomoči za ohranjanje in spodbujanje razvoja kmetijstva in podeželja v občini Šoštanj v letu 2020

VSEBINA VLOGE

Vlagatelji morajo oddati vlogo, ki vsebuje:

- prijavnih obrazec: »Vloga za dodelitev finančnih sredstev za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja v občini Šoštanj v letu 2020, za posamezni ukrep«,
- podpisano izjavo o seznanitvi pogojev razpisa,
- obvezna dokazila vlogi, ki so navedena v pogojih za dodelitev sredstev pri posameznih ukrepih.

Razpisna dokumentacija je od dneva objave javnega razpisa do izteka prijavnega roka dosegljiva na spletni strani Občine Šoštanj <http://www.sostanj.si/> (razpisi) ali pa jo v tem roku zainteresirani dvignejo vsak delovni dan na občini Šoštanj – Sprejemna pisarna, Trg svobode 12, 3325 Šoštanj (I. nadstropje). Razpisno dokumentacijo je možno dobiti tudi po elektronski pošti.

ROK ZA PRIJAVO NA JAVNI RAZPIS

Vloge morajo biti oddane v zaprtih kuvertah, s pripisom »**Ne odpiraj – razpis kmetijstvo 2019**« od začetka razpisa do vključno

- petka, 3. aprila 2020 za ukrepe št. 1, 3, 4, 5 in 6;
- petka, 14. avgusta 2020 za ukrep št. 2 (zavarovanje).

Šteje se, da je vloga pravočasna, če je bila oddana zadnji dan roka za oddajo vlog po pošti priporočeno ali oddana osebno v tajništvu občine Šoštanj.

DODATNE INFORMACIJE

Vse dodatne informacije v zvezi z razpisom lahko zainteresirani dobijo po telefonu vsak delovni dan na telefonski številki 03/ 89 84 300 tajništvo občine Šoštanj oz. 03/ 89 84 324 (Andrej Volk), ali v prostorih Občine Šoštanj.

Darko MENIH, prof.,
župan Občine Šoštanj

Občina Šoštanj, Trg svobode 12, 3325 Šoštanj, na podlagi 21. in 29. člena Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 79/09, 51/10, 40/12 – ZUJF, 14/15 – ZUUJFO in 76/16 – odl. US), Odloka o proračunu Občine Šoštanj za leto 2020 (Uradni list Občine Šoštanj, št. 7/2019), in 5. člena Pravilnika o dodeljevanju nepovratnih finančnih sredstev za izgradnjo malih komunalnih čistilnih naprav na območju občine Šoštanj (Uradni list Občine Šoštanj, št. 7/2017) objavlja

JAVNI RAZPIS

za dodelitev nepovratnih finančnih sredstev za izgradnjo MKČN na območju občine Šoštanj za leto 2020

I. PREDMET RAZPISA

Predmet javnega razpisa je sofinanciranje dela stroškov nakupa in vgradnje malih komunalnih čistilnih naprav v velikosti do 50 PE.

II. SPLOŠNI POGOJI SOFINANCIRANJA

1. Upravičenci do sofinanciranja so fizične osebe, ki so lastniki stanovanjskih stavb v občini Šoštanj in sicer na območjih izven aglomeracij, znotraj katerih se predvideva izgradnja javne kanalizacije.

2. Čistilna naprava mora zadostiti naslednjim tehničnim zahtevam:

- čistilna naprava mora biti izdelana v skladu z enim od standardov:

SIST EN 12566-1, SIST EN 12566-2, SIST EN 12566-3, SIST EN 12566-4 ali SIST EN 12566-5 in iz katere se v skladu s temi standardi odvaja očiščena odpadna voda neposredno v površinsko vodo, kar se dokazuje z ustreznim a testom oz. certifikatom.

- čistilna naprava mora imeti izjavo o lastnostih male komunalne čistilne naprave v skladu s predpisi, ki urejajo gradbene proizvode, če gre za tipsko malo komunalno čistilno napravo,

- za čistilno napravo morajo biti narejene meritve emisije snovi na iztoku iz te male komunalne čistilne naprave (analizni izvidi) in poročilo o opravljenih prvih meritvah v skladu s predpisom, ki ureja prve meritve in obratovni monitoring odpadnih voda.

3. Pogoji za dodelitev sredstev za sofinanciranje gradnje MKČN so:

- da stanovanjski objekti, ki se bodo priključili na MKČN ležijo v občini Šoštanj na območjih izven aglomeracij, znotraj katerih se predvideva izgradnja javne kanalizacije,

- da MKČN zagotavlja čiščenje komunalne odpadne vode za stanovanjske objekte, zgrajene na podlagi gradbenega dovoljenja oz. v skladu z veljavno zakonodajo,

- za obstoječe objekte se štejejo stanovanjski objekti, za katere so bile MKČN zgrajene od 1. 1. 2019 dalje.

4. Višina sofinanciranja MKČN za posamezno stanovanjsko hišo znaša 1.000,00 EUR, višina sofinanciranja MKČN za povezovanje več stanovanjskih hiš na eno čistilno napravo znaša 1.000,00 EUR po stanovanjski hiši, vendar največ do 50 % investicijske vrednosti MKČN z vključenim DDV. V primeru izgradnje skupne MKČN je nosilec investicije lastnik zemljišča, na katerem bo zgrajena skupna MKČN.

III. VIŠINA RAZPISANIH SREDSTEV

Sredstva za sofinanciranje so zagotovljena v proračunu Občine Šoštanj, pod proračunsko postavko **15022008, OB126-11-0021**, Sofinanciranje malih čistilnih naprav, v višini 15.000 EUR.

Sredstva se dodeljujejo upravičencem po vrstnem redu prispelih popolnih vlog, do porabe proračunskih sredstev tekočega leta za ta namen.

Upravičenci, ki so podali popolne vloge v tekočem letu in zaradi porabe sredstev niso sklenili pogodbe o sofinanciranju, imajo ob ponovni prijavi na razpis prednost pred ostalimi prijavitelji.

IV. ROK IN NAČIN ODDAJE VLOG

Vloga za sofinanciranje mora biti podana na predpisanem obrazcu »Vloga - prijavnih obrazec -sofinanciranje MKČN«. Kandidati jo lahko dobijo na sedežu Občine Šoštanj, Trg svobode 12, 3325 Šoštanj, oziroma na spletni strani Občine Šoštanj: www.sostanj.si.

V primeru povezovanja lastnikov več stanovanjskih hiš na skupno čistilno napravo, morajo vsi lastniki posamezne stanovanjske hiše, priključene na skupno čistilno napravo, podati skupno vlogo za sofinanciranje, medsebojna razmerja pa urediti s posebno pogodbo.

Vloga se šteje za popolno, če je k vlogi priložena vsa v vlogi zahtevana dokumentacija.

Kandidati lahko oddajo vloge do vsakega zadnjega delovnega dne v mesecu. Odpiranje vlog, ki ni javno, se bo izvajalo do 10. dne v mesecu. Kandidati lahko vloge vročijo osebno na sedežu Občine Šoštanj ali jih pošljejo priporočeno po pošti na naslov: »OBČINA ŠOŠTANJ, Trg svobode 12, 3325 Šoštanj.«

Vloga z zahtevano dokumentacijo mora biti oddana v zaprti kuverti s pripisom:

»RAZPIS ZA SOFINANCIRANJE MKČN – NE ODPIRAJ.«

V. POSTOPEK OBRAVNAVE VLOG

Postopek vodi komisija, ki jo s sklepom imenuje župan. Komisija v roku 15 dni od obravnave vlog pripravi seznam upravičencev in upravi občinu posreduje predlog za dodelitev proračunskih sredstev. Uprava občine v upravnem postopku z odločbo odloči o dodelitvi proračunskih sredstev. Zoper odločbo je možna pritožba županu. Po izdani odločbi mora upravičenec na Občino Šoštanj najkasneje do 30. 11. 2017 predložiti zahtevek za dodelitev sredstev za izgradnjo MKČN skupaj z zahtevanimi prilogami.

Po predložitvi zahtevka se z upravičencem sklene pogodba o dodelitvi nepovratnih sredstev in ostalih medsebojnih obveznostih in pravicah. Nakazilo sredstev se izvrši na osebni račun upravičenca 30. dan po podpisu pogodbe.

VI. NADZOR IN SANKCIJE

Če se ugotovi, da so bila sredstva porabljena za drug namen, ali da so bila dodeljena na podlagi neresničnih podatkov oz. je prejemnik prekršil druga določila pogodbe, je občina upravičena zahtevati vračilo dodeljenih sredstev s pripadajočimi zamudnimi obrestmi.

VII. DODATNE INFORMACIJE

Kontaktna oseba za dodatne informacije v zvezi z razpisom je Simon Usar, telefon: 03 89 84 347, e-mail: simon.usar@sostanj.si